

VIEROZVESTI

(Úryvok)

Boli raz dvaja rodni bratia
Konštantín filozof a Metod kňaz
Ich pamiatky sa nikdy nepotratia
na slnku našej vlasti, v duši, v nás
Rastie strom života a slávy
aj z prachu vychladnutej lávy
nepadne času napospas

Začali hláskou, abecedou
Ich prvé slovo ako dúhy pás
cez duše našich prapradedov
povznáša ešte srdcia ako kvas
Dedíme po nich dary radov
čo darovali pre barbarov
v ozvenách znie ich mocný hlas

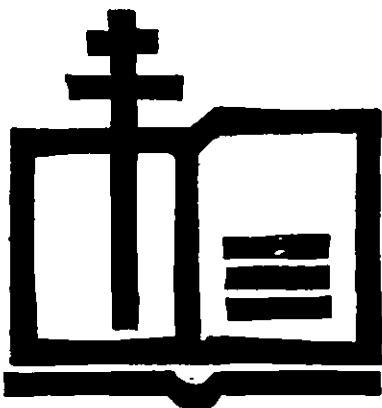
Utíchol hromovládny Parom
a nové svetlo do tmy, nový jas
aj nový zákon po zákone starom
a večné dielo nepohlí čas
Ich čin sa do kameňa ryje
Ich slnko svieti z histórie
Nepochová ho hrobár čas

...

V spomienkach našich najkrajšie
pamiatka vaša kvitne,
krajší svet pre sny zajtrajšie
nikto nám neposkytne,
najkrajší kvet i korene
pre veľké ľudské tvorenie

Náš národ sen váš velebí
Hľadá ho v dávnej diali,
na zemi hľadá, na nebi
tma nám ho nezahálí
V nečase, v búrke, v lavíne,
prvi ste v našom Slavíne!

P. G. Hlbina

JÚL 1971

slovo

Ročník III. • Číslo 7

DEDIČSTVO OTCOV, ZACHOV AJ NÁM, PANE!

Liturgický kalendár

5. júla — Sv. **CYRIL** a **METOD**, apoštolovia Slavanov. (Žid 7, 26-8, 2; Mt 5, 14-19)
6. júla — Sv. **ATANÁZ** bol spolu so sv. Lampádiom vynikajúcim a známym príslušníkom kláštora na posvätnéj hore Athos. Zomrel okolo r. 970. Uctievaný v ten istý deň aj v západnej Cirkvi. V tento deň spomíname ešte Bl. Si-za (Sisoos) Veľkého, ktorý bol predstaveným pustovníckej komunity v theboidskej púšti. Mnohé jeho výroky a skúsenosti sa zachovali vo Výrokoch otcov púšte. Zomrel okolo r. 429.
7. júla — Sv. **AKÁC**, pôstnik a **TOMÁŠ** Malský.
8. júla — Sv. **PROKOP**, veľkomučeník. Rodom pochádzal z Jeruzalema. Bol lektorom. Za Diokleciána v Cezarei palestínskej odsúdený a statý mečom r. 303. Sviatok sv. Prokopa „megalomartýra“ čiže veľkomučeníka sa slávi v ten istý deň aj v západnej Cirkvi.
9. júla — Sv. **PANKRÁC** bol sv. apoštolom Petrom ustanovený za biskupa v Taormine na Sicílii. Umučený za Dominiciána r. 95.
10. júla — Sv. **MORIC** a spoločníci. Zomreli v sýrskej Apamei okolo r. 310. V tento deň spomíname aj Bl. Antona Pečerského, ktorý pochádzal z Lubca v Černigovskej gubernii. Pôvodným menom sa nazýval Antip. Po návrate z posvätnéj hory

Athos založil r. 1051 slávnú Kyjevsko-pečerskú lavru — kláštor. Z jeho žiakov a nasledovníkov vynikli najmä Nikon a Teodozius. Zomrel roku 1063.

11. júla — **6. NEDEĽA PO SV. DUCHU**. (Hl 5 — Rim 12, 6—14; Mt 9, 1—8). Tiež sv. Eufémie mučeniec a sv. Oľgy.
12. júla — Sv. **PROKLUS** a **HILÁR**, mučeníci v Ankýre. Prvý z nich po veľkých trápeniach šipmi prestrelený, druhý statý mečom za vlády cisára Trajana.
13. júla — Zbor sv. archanjela **GABRIELA**.
14. júla — Sv. **AKVILA** s manželkou sv. **PRISCILLOU** boli ku kresťanstvu získaní sv. apoštolom Petrom. Za cisára Klaudia museli opustiť Rim. Zdržovali sa v Korinte a v Efeze, kde poznali sv. apoštola Pavla, ktorý neskôr u nich prebýval v Ríme a dal im krásne vysvedčenie vo svojich listoch Rimanom a Timoteovi.
15. júla — Sv. **CYRUS** a jeho matka **JULITA**, mučeníci. Žili v Ikonii v Lykaonii, odkiaľ prešli do Tarzu, kde ich stihla mučienická smrť. (Na sklonku 3. stor.)
16. júla — Sv. **ATENOGEN**, mučeník. Bol biskupom v Sebaste (Arménia). Zomrel na konci 3. str.
17. júla — Sv. **MARINA**, veľkomučenica. Zomrela r. 275.
18. júla — **7. NEDEĽA PO SV. DUCHU**. (Sv. Otcov) — (Hl. 6 — Rim 15, 1—7; Mt 9, 27—35). Tiež sviatok sv. mučeníkov Hyacinta a Emiliána.

19. júla — Sv. **MAKRINA**, sestra sv. Bazila Veľkého.
20. júla — Sv. **ELIÁŠ**, prorok (Jak 5, 10—20; Lk 4, 22—30).
21. júla — Bl. **SIMEON** a **JÁN**, pustovníci.
22. júla — Sv. **MÁRIA MAGDALÉNA**, kajúcnica a myronosička.
23. júla — Sv. **TROFIM**, **TEOFIL** a družina. Mučeníci z 3. stor.
24. júla — Sv. **KRISTÍNA** bola dcérou pohanského sudcu a ako taká mala dosť príležitosti poznať statočnosť prvých kresťanov. Nakoniec sa sama stala uvedomelou kresťankou a obeťou svojho vlastného otca, ktorý jej počínanie neschvaloval a dal ju mučiť na kolese ohňom. Zomrela za Diokleciána r. 310. V ten deň spomíname aj sv. Borisa a sv. Gleba. Po pokrstení sa nazývali Roman a Dávid. Boli to synovia sv. Vladimíra a ruské kniežatá. Zavraždení Svjatopolkovými žoldnieri r. 1015.
25. júla — **8. NEDEĽA PO SV. DUCHU**. (Hl. 7 — 1 Kor 1, 10—18; Mt 14, 14—22). Tiež sviatok sv. Anny, matky presv. Bohorodičky P. Márie.
26. júla — Sv. **HERMOLAJ** a spoločníci (Hermippus a Hermokrates). Sv. Hermolaj bol už starým kňazom, keď na kresťanskú vieru znovu priviedol vynikajúceho lekára Pantaleona, s ktorým boli spoločne umučení za vlády cisára Maximiána Galéria na začiatku 4. st. Sv. Pantaleon má sviatok nasledujúci deň. Je nazývaný veľkomučeníkom a patrí do zboru slávnych 14 svätých pomocníkov.

28. júla — Sv. **PROCHOR**, prvojáhen. Neskôr sv. Petrom vysvätený na biskupa v Nikomédii. Zomrel mučienickou smrťou.

Okrem neho v tento deň spomíname sv. Inocenta, pápeža v r. 402 — 417. Pochádzal z Albana. Vydal niekoľko významných právnych ustanovení. Keď zasadal synod v Kartágu a rozoberal otázku pelagianizmu (učenie mnícha Pelagia o tom, že k mravnej dokonalosti a spásu môže človek dôjsť, ak má dobrú vôľu, neuznávali dedičný hriech) obrátil sa na pápeža Inocenta osobitným listom: „Považujeme za svoju povinnosť naše uznesenie predložiť Tvojej svätosti, aby ich apoštolský stolec svojou autoritou potvrdil.“ Pápež sv. Inocent, ktorého práve spomíname, sa veľmi rozhodne postavil aj na obranu prenasledovaného sv. Jána Zlatoústeho.

29. júla — Sv. **KALINIK**, mučeník.
30. júla — Sv. **SILAS** a **KRESCENS**, apoštolovia, žiaci sv. Pavla.
31. júla — Sv. **EUDOKIM** Spravodlivý.
1. augusta — **9. NEDEĽA PO SV. DUCHU**. (Hl 8 — 1 Kor 3, 9—17; Mt 14, 22—34).
2. augusta — Pozostatky sv. Štefana.
3. augusta — Bl. **IZAIÁŠ**, **DALMAT** a **FAUST**, pustovníci.
4. augusta — Sv. siedmich mládenčov efezských.
5. augusta — Sv. **EUSIGNIAŠ**, mučeník.
6. augusta — **PREMENENIE PÁNA** (Preobraženie) — (2 Peter 1, 10—19; Mt 17, 1—9).

Myšlienky na všedný deň

Ak nedôverujeme Bohu ani sebe navzájom, nemôžeme porozumieť Božiemu volaniu ani medzi sebou navzájom sa dorozumieť. Potom však ani pomôcť si nedáme, ani sami medzi sebou si nepomôžeme.

... „čoskoro bude Syn človeka vydaný do rúk ľudí.“ Ako často zneužívajú ľudia svoje ruky na mučenie a údery do svojich bližných bratov! My chceme nimi pomáhať, potešovať, aj pohľadiť, keď je treba aj povzbudzovať.

Spasiteľ nežiada od nás falošnú detinskosť. Len chce, aby sme sa zriekli pýchy, falošného veľikášstva a namyslenej vážnosti.

Ach, ako často — my kresťania — sme ďaleko od toho, že by sme mohli slúžiť ako príklad na ceste do Cirkvi a k Bohu! A ako často sme príkladom odstrašujúcim!

Pred Pánom Bohom niet nijaký beznádejný prípad, ktorý treba už-ž odpísať. Do poslednej chvíle života a smrti chodí a vyhľadáva každého a všetkých, ktorí sa neodvracajú sami od jeho tváre.

Vlastnej matke poďakovať je azda aj ľahké, ale nemohli by sme niekedy urobiť radosť aj hociktorej z osamelých matiek vo svojom okolí?

Raz budem musieť vydať počet zo svojho života celkom určite. Môže to byť už dnes. Byť bdelým teda znamená prežívať každý deň tak, aby som sa v každej chvíli dokázal ako pripravený dostaviť sa pred súdny tribunál večného sudcu.

Čím ďalej, tým viac je prípadov náhlejšej smrti a neočakávaného odchodu spomedzi živých... Som pripravený aj v tejto chvíli odísť?

Sme služobníkmi, ktorým náš Pán dal do opatery svoje dary — naše talenty a schopnosti, aby sme ich použili na rozšírenie kráľovstva Božieho. A z toho nám bude treba zložiť účty.

Nie podľa vystatovačných slov a veľkých činov budeme hodnotení a súdení, ale podľa toho, ako sme sa správali vo všedné dni. Podľa vykonaných skutkov milosrdenstva a podľa kvality našej bratskej lásky.

Vybral a preložil M. SKÁLA

VŠETKY SILY V PROSPECH MIERU A JEDNOTY

„Milovaní synovia, vynasnažujte sa teda stále viac, aby mariánske svätyně, ktoré sú zverené vašej starostlivosti, stali sa miestami, kde by sa konali takéto pokorné a úpenlivé modlitby na vyprosenie mieru, jednoty a blaha celého ľudstva, ale zvlášť za to, aby ľudstvo prijímalo Slovo viery a bralo ho za dôležitú zložku svojho života; aby sa taktiež stali miestami, odkiaľ by veriaci odchádzali s rozhodnutím, že všetky svoje sily ochotne vynaložia v prospech mieru vo svete a jednoty Cirkvi.“

(Z listu Sv. otca Pavla VI. správcom mariánskych svätých)

Triumf kňazskej vysviacky

Chirotonia (rukopoloženie, ordinácia, kňazská vysviacka) je základným najväčším a najpôsobivejším okamžikom v živote každého kňaza, ktorý sa kňazom stal a kňazom zostal. Radosť, ktorá sprevádza ordinancu pri posvätnom akte kňazskej vysviacky, je výkupnou cenou všetkých budúcich kňazských starostí, ťažkostí, ale aj úspechov a radostí. A keď si vo chvíľach sklúčennej beznádejnosti povieš slovami básnika: „A keby bolo

treba znovu ísť, ja šiel bych zas...“ — musí ti vyvstať v mysli veľký okamih vysviacky, ktorý je úchvatný a triumfálny zároveň.

Tým, že si ležal na chrámovej dlažbe v pokore nehodný a ponížený, zdvihol si sa vlastne vyššie a bližšie k svojmu cieľu.

Tým, že si vzal na svoje ramená jarmo Spasiteľovho križa, prevzal si do svojho kňazstva životodarnú silu križa, ktorý nesie tých, ktorí ho nesú.

Tým, že si sa zriekol všetkých pestrých možností, ktoré ľudská prirodzenosť vnáša do života ostatných ľudí, dostal si náhradu v nadprirodzenom bohatstve milosti a kňazskej moci.

Tým, že prijímaš život, ktorý nie je bez ťažkostí, ponúka ti Všemohúci svoju plnú lásku. Treba ju prijať s plným a pevným objatím, nie iba posvätenými a pomazanými dlaniami. Ak chceme úplne dôjsť k Ukrižovanému a spočinúť v jeho milostiplnej náručí, nutne sa musíme dotknúť aj trňov na Jeho svätej tyári.

Tieto perspektívy musí mať pred sebou a v sebe každý kandidát kňazskej vysviacky a tieto perspektívy dosiahnuť a k nim vytrvalo kráčať, musí každý kňaz! Triumf vysviacky je preto jediný vo svojom pôvabe uchvacujúci a vo svojom význame najzákladnejší, pretože nim kňaz vytvára ďalšie a iné. Je jediný, ale dostačujúci k tomu, aby pomocou Božej milosti u svojou vlastnou vôľou aj pevným odhodlaním získaval si ďalšie vavriny svojej kňazskej práce, ktoré v posmrtnej žiari večného kňazstva ozdobia a odpreviadia ľa pred tvár Večného veľkňaza.

Každé dosiahnutie triumfu predpokladá odhodlanosť a vytrvalosť. Bez nich naše kroky vpred by boli ústupom. Nech ich posilňuje láska a nech táto láska je naozaj veľká, živá, zdravá. Nech je to láska ozať Kristova a kňazská! Nie sme tu na to, aby sme boli milovaní, ale preto, aby sme my milovali a učili milovať. To znamená, že svoje triumfy, svoje radosti a svoje šťastie budeme vkladat do triumfov, radostí a šťastia iných. Do života ľudí a v živote s ľuďmi, aby ozaťstné ľudské šťastie a radosť stali sa aj našim pričinením triumfom, šťastím a radosťou epochy, v ktorej žijeme!

Dr. EMIL KORBA

PRÁCA NA SEBE SAMOM

Práca je Božím darom, ktorým sa stávame podobní Bohu, ktorý „neprestáva pracovať“. Nielen podobní Bohu, ale zapojení do tej istej tvorivej činnosti. Naším rozumom a našimi rukami Boh dopĺňa svoje dielo.

Všetci, hoci každý ináč, máme sa pripodobniť k najkrajšiemu vzoru, akým je sám náš Spasiteľ.

Je to práca spoločná, Božia i naša. Boh dáva život a milosť.

My naše vedomosti, vynaliezavosť, našu dobrú vôľu i námahu.

Ten náš podiel práce nad sebou dá sa prirovnat k záhradníckej práci. Záhradník dbá, aby pôda bola vždy dobre skyprená, úrodná. Podobne tvoja duša má byť vždy horlivá, ochotná, plná zápalu. A to je ťažká práca.

Záhradník svoju záhradu ohradí plotom pred škodcami. Aj ty svoju dušu zabezpeč pred pokúšeniami silným plotom. Nim budú tvoje predsavzatia, tvoje dobré skutky, tvoje sebazáporny. A to nejde ľahko...

Záhradník vytrháva burinu... Vytrhaj z duše zlozvyky, náklonnosti. Nedaj zakoreniť žiadnemu hriechu.

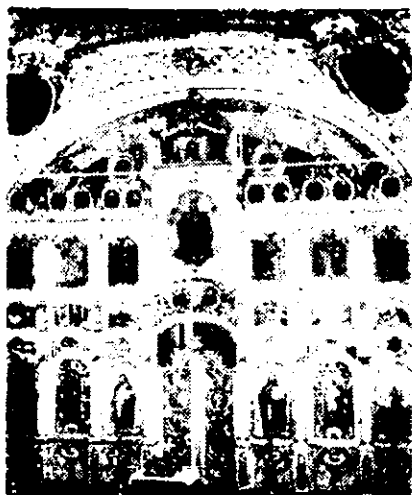
Zasej do svojej duše dobré myšlienky, návyky, pestuj čnosť, prehĺb predovšetkým lásku k Bohu a ku všetkým bratom. Toto vyžaduje mnoho úsilia, ale isto prinesie aj veľa krásnych oblažujúcich výsledkov!

J. S. ZAKAMENČAN

V duchu pokoja a spravodlivosti

Pri príležitosti medzinárodného roku boja proti rasizmu a diskriminácii ako aj Svetového dňa pokoja 1971 pripravila Komisia pre boj proti hladu v Argentíne osobitný program výchovy mládeže. V tomto programe sa hlavný dôraz kladie na výchovu

v duchu vzájomnej úcty a všeľudského bratstva, pokoja a spravodlivosti v znamení onoho tak dobre známeho: Čo nechceš, aby ti iní činili, nerob ani ty im. Osobitne sa má uprieť pozornosť mladých ľudí na problémy, ktoré znepokojujú kontinent Latinskej Ameriky. Celé výchovné úsilie sa má niesť v znamení hesla: „Každý človek je mojim bratom.“

Nesúdme!

Selma Lagerlöfová, napísala knihu *Legendy o Kristovi*. Ide, pravda, o vymyslené príbehy, ale každá z nich obsahuje veľmi hlbokú náboženskú myšlienku a poučenie. V jednej z nich píše o svokre apoštola Petra toto:

Pre svoje tvrdé srdce dostala sa do pekla. Na prosbu apoštola Petra, mala byť z pekla vyslobodená. Bol k nej poslaný anjel, aby ju odtiaľ vyniesol do neba. Keď ju však anjel začal vynášať z pekla, zachytili sa o ňu mnohé zatratené duše. Lahko letiac, vynášal ich anjel všetkých von. Lenže zlostná stará žena začala striasať zo seba jednu dušu za druhou a púšťala ich späť do pekla. Čím menej sa jej držali, tým pomalší bol let anjela k nebu. Keď konečne striasla zo seba aj poslednú dušu, vtedy anjel nechal aj ju padnúť do pekla. Svojou nemilosrdnosťou a tvrdosťou zavrela dvere milosrdenstva aj pred sebou.

Táto legenda veľmi výstižne ukazuje, ako sa musí veriaci človek varovať pred zatracovaním iných ľudí. Kto by sám druhého chcel vidieť v pekle, ten sám tam najskôr príde.

Istý mních, ktorý počas celého svojho života bol veľmi smutný, keď sa blížila jeho posledná hodina, bol veľmi naraďovaný. Predstavenému to bolo veľmi divné, preto sa ho spýtal, prečo je tak zrazu veselý. Mních odpovedal: „Nesúdil som nikoho ani vtedy, keď som od nich, trpel. Preto verím, že ma ani Boh neodsúdi“.

Aké hlboké presvedčenie mal tento mních, že ho Pán Boh neodsúdi. A mal pravdu, pretože všetkých tých, sám Syn Boží ubezpečuje: „Nesúďte, aby ste neboli súdení! Lebo akým súdom súdite, takým aj vás súdia; a akou mierou budete iným merať, takou i vám odmerajú“ (Mat. 7, 1–2). Týmto slovom máme všetci veriť, pretože „u Boha nijaká vec nie je nemožná“ (Luk. 1, 37).

František DANCÁK.

PREDNOSTI A NEDOSTATKY

Dobry štýl reči vyžaduje pravé slová. Ale tá istá skutočnosť býva neraz nazývaná rôzne — vhodne i menej vhodne. Len si všimnime vyslovené aj nevyslovené myšlienky o sebe, o vlastných prednostiach, ktoré vzápätí považujeme za chyby, keď ich vidíme u druhých.

Pre ilustráciu niekoľko viet:

Keď hovoríme o sebe:

- Mám dobré srdce, ale nie som naličivý.
- Nemôžem zniesť nedostatok taktnosti.
- Najdôležitejšie je zachovať si pokoj.
- Som úprimný a otvorene poviem, čo si myslím.
- Nič sa nedá robiť, musím byť zásadným.
- Myslím logicky a každého dokážem presvedčiť.
- Nedám sa vťahovať do tej veci. Mám svoju prácu, svoje povinnosti.
- Som realista.
- Mám živú povahu.
- Som praktický človek.
- Mám nepochybnú intuíciu, cítim inštinktívne, aký kto je.

Keď hovoríme o inom:

- Pozerá na ľudí podozrievavo a je presvedčený, že každý ho chce iba využiť.
- Precitlivo človek! Aj za maličkosť sa urazí.
- Človek bez srdca... Aj kameň by sa pohl.
- Dokáže vôbec nevyberať slová?
- Je namyslený a pritom bezohľadný.
- Ten je ale tvrdohlavý! Radšej mu ústupiť, len aby bol pokoj.
- Je to jeden z tých, ktorý nikdy nepomyslia na iných.
- Ako môže byť taký prízemný!
- Blázon!
- Vypočítavý cynik!
- Ten si myslí, že pojedol všetku múdrosť sveta.

Opýtajme sa vlastného svedomia, či v našich tzv. prednostiach nenájdeme často zamaskované chyby. A povedzme si, či chyby iných, ktoré nám najviac bijú do očí, nie sú vlastne našimi chybami, či nie preto nás tak dráždia...

(Podľa Roberta Guellyho — G. K.)

„Žime tak, aby sme nepotupili meno Božie. Nehľadme veľmi na svoju povest medzi ľuďmi a zasa naopak, nebudme ľahostajní k zlej povesti. Hľadajme medzi obojím zdravý stred. Preto nás postavil do sveta, aby sme boli hviezdami, aby sme učili iných, aby sme boli kvasom...“

(Sv. Ján Zlatoústý)

ODKRYTÉ KLENOTY NAŠEJ MINULOSTI

(Na okraj knihy Alexandra Frického Ikony z východného Slovenska)

Pamätám si veľmi dobre príbeh, ktorý som kedysi čítal v starom kalendári. Ženíčky sa sťažovali, že v zadnej časti chrámu trpia na prievan len preto, že dvere, vedúce na vežu, nepriliehajú na pánty. Chlapi veľa nerozmýšľali, urezali časť z akéhosi starého, z pôjdu prineseného, obrazu a upchali dieru. Až po čase vyšlo najavo, že ide o vzácnu maľbu... Hľa, čo dokáže neznalosť, nevedomosť.

Tak je to s mnohými svedkami kultúry starých čias. Keby naši predkovia pri stavaní murovaných chrámov podkladali aspoň čo-to zo svojich drevených chrámov! Nestalo sa tak a je to veľká škoda. Čosi sa však predsa zachovalo. Pracovníci Šarišského múzea v Bardejove od začiatku tohto storočia neúnavne zhŕňali okrem iného veľké klenoty našej minulosti — ikony a vytvorili vzácnu expozíciu týchto pamiatok.

V tejto snahe najnovšie pokračuje aj Zemplínske múzeum v Michalovciach a Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidniku. Našťastie sú tu ešte rezervácie drevených kostolíkov, a to v okolí Bardejova (Jedlinka, Krivé, Tročany, Lukov — Venecia), v okolí Svidníka (Bodružal, Krajné Čierne, Ladomirová, Šemetkovce), v okolí Sniny (Kálná Roztoka, Ruská Bystrá, Ruský Potok, Topoľa, Uličské Krivé) a v okolí Prešova (Brežany, Matysová).

Ikony so Šarišského múzea v Bardejove nás reprezentovali aj na poslednej svetovej výstave v japonskej Osake. A úspešne! Svet si váži to, čo vytvoril um a ruky našich pradedov, dedov a otcov. A čo my? Je akosi v našej ľudskej náture, že viac si vieme vážiť iné než svoje. Doteraz sme sa nezmohli ani len na zoznamy zachovalých ikon. A čo ostatné kultové

pamiatky? Naše chrámy modernizujeme a neraz vzácnu umeleckú pamiatku nahradzujeme gýčom!

Priekopníkom v tomto smere je náš dnes už známy ikonograf Alexander Frický, ktorého dlho očakávaná kniha Ikony z východného Slovenska sa dostáva v týchto dňoch na pulty knižkupectiev. Knihu vydalo Východoslovenské vydavateľstvo v Košiciach.

Prezrel som si pozorne toto dielo. Na čiernobielych i farebných snímkach defiluje 102 záberov starých majstrov — ikonopiscov. Ikony patria nielen k reprezentatívnym kultovým predmetom, ale majú aj ďaleko širší význam: prostredníctvom nich môžeme poznávať sociálnu a spoločenskú skutočnosť zášlych čias. Dielo Alexandra Frického je preto vynikajúcim informatikom a pre každého bez výnimky aj dôrazným mementom: vážne si to, čo vytvorili generácie pred nami! A nielen vážne! Neničme to, čo sa doteraz aj v nepriazni časov a nevedomosti ľudí zachovalo. Po našich mestách i dedinách, po našich chrámoch i farách je ešte veľa toho, čo má umeleckú hodnotu. Len treba hľadiť s otvorenými očami a nezakryvať zrak nevšímavosťou.

Kniha Alexandra Frického je záslužným činom. Je aj pokusom. Už aj preto nevyčerpáva celú problematiku tejto oblasti. A myslím si, že aj ďalšie diela z tejto oblasti umeleckej činnosti budú torzovité, tak ako sa torzovite zachovali aj prevzácne pamiatky.

Pri listovaní Frického knihy a pri porovnávaní s podobnými pamiatkami inonárodných kultúr môžeme usúdiť jednu základnú pravdu: Tu na východnom Slovensku sa v minulosti stretávali kultúry. Veľkosť umu a šikovnosť rúk našich majstrov bola v tom, že i pri silných vplyvoch zachovali si svoj svojráz. Preto pred nami sa vyníma priame a nefalšované umenie dnes už neznámych majstrov, ktorí na križovatke záujmových sfér dokázali realizovať vlastné umelecké ctenie.

Kniha Ikony z východného Slovenska je určená širokej pospolitosti a tým, že vzácnu umeleckú ikonopisnú pamiatku predstavuje aj v nemčine, angličtine, maďarčine a ruštine, skytá možnosť zoznámenia aj inonárodným obdivovateľom diel našich starých ikonopiscov.

M. Serbin

VÝKLAD SLUŽBY BOŽEJ

Od októbra minulého roku v každom čísle Slova sme sa usilovali podať jasný prehľad historického vývoja Služby Božej. Neopomenuli sme aspoň krátko vysvetliť aj to, čo je v nej božského pôvodu, kto je v nej hlavným kňazom, obetným darom, akú má cenu a aký je jej cieľ podľa úmyslov Spasiteľových, ktorý ju ustanovil v predvečer svojej smrti a ktorý úpravu vonkajších foriem ponechal Cirkvi svätej.

Niektorí čitatelia však už nedočkavo čakajú, kedy podáme vlastný výklad Služby Božej. Jedna z najnovších a odborných kníh o Službe Božej od o. Melitija M. Solovija „Božestvenna liturgia“ z r. 1964 venuje týmto bočným otázkam 146 strán. Vlastnému výkladu 260 strán. My sme nútení veci zhustovať, zjednodušovať i vynechávať, ak chceme v dohľadnom čase v našom Slove podať čitateľom ucelený obrázok o tom, čo je nám všetkým v liturgickom živote najdrahšie a pre nás najužitočnejšie.

Hlavné časti Služby Božej: Liturgia sv. J. Zl. sa tradične delí na tri časti: **Proskomidia**, **Liturgia katechumenov** a **Liturgia veriacich**. Toto delenie má svoje historické i vecné opodstatnenie, zodpovedá štruktúre byzantskej liturgie. Dnes nám však už veľa nehovorí. Viac nám povie také delenie: 1. Príprava kňaza a obetných darov, 2. Služba slova, 3. Liturgia obety, ktorá zahŕňa v sebe tri podstatné úkony: **obetovanie**, **premenenie s pozdvihovaním** a **sväté prijímanie**. Ak tie tri úkony urobíme osobitnými časťami, nuž môžeme povedať, že Služba Božia má päť častí.

Keď prihladáme k tradičným výkladom Služby Božej, ktoré nám ju predstavujú ako posvätné divadlo, symbolicky zobrazujúce celý život nášho Spasiteľa od vtelenia až po nanebovstúpenie, nuž delenie Služby Božej na päť častí plne zodpovedá starým gréckym normám o dokonalom dramate.

V symbolickom pojatí **v prvej časti** – Proskomidii – hrdina drámy – vtelený Syn Boží prichádza na svet v ústraní betlehemskej jaskyne.

V druhej časti – v službe slova – v tichých modlitbách kňaza sa nám predstavuje ako Prosebník za svet v dome nazaretskom. – Pri tzv. Malom vchode s evanjeliom okolo oltára sa ukazuje svetu ako najvyšší Učiteľ, Veľkňaz a Kráľ pri krste v Jordáne, keď začína verejnú činnosť hlásaním svojej nauky, ktorá je božská, svätá a v krátkosti zachytená v knihách Nového zákona.

V tretej časti hrdina drámy dosahuje vrcholu slávy a úspechu slávnostným vjazdom do Jeruzalema, čo v Službe Božej sa viditeľne a výrazne naznačuje tzv. Veľkým vchodom – prenášaním obetných darov z bočného oltára (žertveníka) na hlavný oltár.

V štvrtej časti božský Hrdina ako by bol porazený, premožený, ako by jeho dielo bolo zničené, čiže zápletka drámy vrcholí. Hrdina padol, dokonca najpotupnejšou a najbolestnejšou smrťou na kríži. V Službe Božej sa to viditeľne naznačuje tým, že po premení chleba a vína kňaz rozťahuje ruky v podobu kríža a že Telo a Krv Krista spočívajú na oltári od seba oddelené.

V piatej časti nastáva zvrät. Božský Hrdina mení

najsmutnejšiu tragédiu vo víťazoslávnu drámu veľkonočných udalostí: – Vstáva z mŕtvych, zjavuje sa svojim učeníkom, pred odchodom do neba dáva im plné moci ísť do celého sveta, učíť všetky národy, krstiť ich v mene Otca i Syna a Svätého Ducha, udeľuje im posledné požehnanie. V Službe Božej na tieto udalosti poukazujú niektoré úkony kňaza: Pri sv. prijímaní kňaz spúšťa čiastočku Kristovho Tela do kalicha. Spojením Tela a Krvi naznačuje sa Spasiteľovo vzkriesenie. Prijímaním kňaza a veriacich sa nám pripomína Kristovo stretnutie s učeníkmi po vzkriesení. Sviatostným požehnaním po podaní sv. prijímania veriacim je výrazne znázornené požehnanie učeníkom pred vstupom do neba. Odnášaním zbytkov Jeho Tela a Krvi v kalichu na bočný oltár sa zvýrazňuje Vykupiteľov odchod do neba.

Sotva badať v tom nejakú umelú násilnosť. Preto nie je div, že kresťanský Východ v Službe Božej videl a chcel vidieť božskú drámu a že aspoň pohyby a úkony v nej v priebehu jej vývoja upravovali tak, aby čím viac zobrazovali život Božieho Syna, keďže samy texty Služby Božej takmer nikde sa neuberajú týmto smerom.

Pojatie Služby Božej ako drámy mimoriadne osvetľuje tá okolnosť, že práve Gréci boli v staroveku najväčší odborníci na divadelné hry a že mali záľubu v tejto forme zvečňovať život vyznačných osobností. Preto je ľahko pochopiteľné, že upravitelia Služby Božej po stránke vonkajšej mali eminentný záujem upraviť ju tak, aby dôstojne zobrazovala a zvečňovala život Spasiteľa sveta.

Tieto okolnosti nám vysvetľujú aj to, prečo po toľko storočí takmer všetci vykladači Služby Božej vo svojich výkladoch-komentároch venovali toľko pozornosti symbolickým výkladom a tak málo textom a modlitbám, ako sme to uviedli v 5. čísle Slova z tohto roku.

I keď sa dá oprávnené predpokladať, že priami zostavovatelia modlitieb a ostatných textov Služby Božej nemysleli pritom na drámu, ani na symboliku, ale iba na bohopoctu a na obetu, ktorá je vrcholom bohopocty, a i keď mnohé úkony pri Službe Božej vznikli z praktickej nutnosti, predsa pri konečnej úprave terajšej formy Služby Božej zákonití upravitelia mysleli na drámu a na symboliku. Okrem liturgických predpisov svedčí o tom aj zaradenie priestorov pre konanie Služby Božej.

Ako sme uviedli už skôr, Liturgia sv. Jána Zl. má svoju terajšiu formu v podstate od 11. storočia. A odvtedy dodnes je platnou norma, že priestor pre konanie Služby Božej – kňazište, svätolišče, má byť oddelené od ostatnej časti chrámu obrazovou stenou = ikonostasom, ktorý má mať tri brány: strednú – cársku dvere, dva bočné-diakonské dvere. Oltár nemá byť ako by prilepený na stenu, ale uprostred kňazišťa. Má mať podobu stvorca. Nad oltárom má byť baldachýn, na oltári dôstojný bohostánok (kivot) s málo inými ozdobami. Na ľavom boku kňazišťa má byť bočný oltár, ktorý sa volá žertveník.

O. Ján Ďurkán

(Dokončenie v bud. čísle)

Z výrokov a príkladov otcov púšte

V príspevku O spiritualite východnej Cirkvi sme ukázali, aký ohromný význam mali výroky a príklady Otcov púšte pre náuku a život východnej Cirkvi v snahe o kresťanskú dokonalosť.

V tomto príspevku vybrali sme časť týchto príkladov a výrokov od anonymných Otcov púšte s tematikou o láske k blížnemu a znášanlivosti podľa spisu: Otečnik, čiže Izbrannye izrečeniya svyatykh inokov i povesti iz žizni ich — sobrannyye episkopom Ignatiem Brjančaninovyim.

Dielo vyšlo v rokoch 1870, 1880, 1891 a 1903. K prekladu sme použili bruselské vydanie z r. 1963. Číslo v našich citátoch odkazujú na strany tohto vydania.

Keď počuješ o niekom, že ťa pohania a on pride k tebe, nekáraj ho, ale raduj sa s ním; ukazuj mu príjemnú tvár, aby si získal dôveru pri svojej modlitbe. (377)

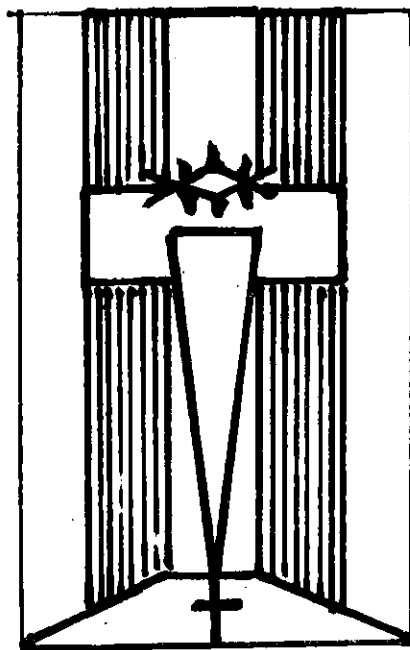
Ak si predstaveným bratov, bedli nad sebou, aby kým si predstaveným a rozkazuješ im, nevydával sa nad nich vo svojom srdci. Iba navonok ukazuj moc, ale v duši považuj sa za služobníka všetkých a za horšieho od všetkých. (377)

Keď chceš hovoriť o hriechoch brata, tak hovor bez vášne, buď aby si ho napravil, alebo aby si spôsobil ošoh bratom. Inakšie neujdeš Božiemu trestu: sám upadneš nevyhnutne do tých istých alebo horších hriechov, budeš zbavený Božej pomoci a zahubený, keď ťa budú kárať iní. (381)
Jeden starec povedal: Nikdy som si neželal vec užitočnú pre mňa a neúžitočnú pre môjho brata, veriac, že získam môjho brata je mojím ziskom. (399)

Pokora je predchodcom lásky. Ako Ján bol predchodcom Kristovým a všetkých privádzal k Nemu, tak aj pokora pri-

vádza k láske, t. j. k samému Bohu, pretože Boh je láska. (401)

Ktorýsi brat žil v spoločenstve v poslušnosti. Mali ho radi piati bratia, ale jeden ho nemal rád. Kvôli jednému bratovi odišiel z tohto monastiera a prešiel do druhého. Tu si ho zamilovali ôsmi bratia a dvaja ho znenávideli. Odišiel teda ztadiaľ a prešiel do tretieho kláštora, kde siedmi bratia mu boli naklonení a piati boli proti nemu. Utiekol aj ztadiaľ a prišiel k bránam iného kláštora. Tu si sadol a rozmýšľal: Ak budem sa riadiť svojimi nápadmi na celej zemi nebude dosť miest, aby som ich vystriedal. Odteraz si umieňujem, že budem trpieť. Vytiahol papier a napísal si otázku: Odišiel si z niekoľkých kláštorov, pretože si nechcel znášať šomranie a upokorenie. Tu nájdeš podobné i väčšie ťažkosti: Budeš trpieť? A napísal si aj odpoveď: V mene J. Krista, Syna Božieho, budem

trpieť. Zápis zvinul a uložil do opasku a tak vstúpil. Keď mu bývalo zle a premáhala ho malomyselnosť, vytiahol z opasku svoj zápis, prečítal a upokojil sa, získal duševnú rovnováhu a útechu. (432—434)

Dvaja bratia žili v nepriateľstve. V dobe prenasledovania boli zajatí, mučení, uväznení a odsúdení k trestu smrti mečom. Vo väzení povedal jeden: Bratku, musíme sa zmieriť, nesmieme sa hnevať, lebo zajtra musíme zomrieť a predstúpiť pred Pána. Ale druhý sa nechcel zmieriť. Na druhý deň stáli najprv prvého brata. Keď prišiel rad na druhého, tento sa zriekol Krista a bol ušetrený. Preto si to neurobil včera a nevyhol sa ranám a mučeniu? — pýtal sa ho kat. Prestúpil som prikazania môjho Pána a nezmieril som sa s bratom, preto ma Boh opustil a nedal mi svoju pomoc a zbavený Jeho pomoci zriekol som sa i Krista. (456)

Akýsi brat bol v duchu tým veselší, čím viac ho uponížili a vysmiali. Hovorieval: Ti, čo nám na cti utrhajú a nám sa vysmieľajú, podávajú nám pomoc k úspechu, ale tí, čo nás chvália, nám škodia, lebo hovorí Písmo: „...ti, čo vás vychvaľujú, líškajú sa vám“ (Iz 3, 12). — (459)

Dvaja starci žili v jednej cele a nikdy medzi nimi nedošlo ani k najmenšiemu nedorozumeniu. Raz povedal jeden druhému: Pohádajme sa aspoň raz, ako sa hádajú ľudia. Druhý nato: Ale ja neviem, ako vznikajú hádky. Prvý počoval: Ja postavím medzi nás hlinenú nádobu a budem tvrdiť: Je moja! A ty budeš tvrdiť: Nie je tvoja, je moja! Tak vznikajú spory a zo sporov hádky. Postavili teda medzi seba hlinenú nádobu, ktorá slúžila obom a prvý začal tvrdiť: Táto nádoba je moja! Druhý odpovedal: Ale ja tvrdím, že je moja. Prvý nato: Nie je tvoja! ale moja. Tu mu druhý riekol: Ak je tvoja, tak si ju vezmi a tým sa hádka skončila.

Vybral a prel. Dr. Ján Mastiliak

Sv. solúnski bratia v tlačенých kázňach

Medzi najväčších svätcov našej vlasti a celého Slovanstva, ktorí majú veľké zásluhy na upevnení kultúrneho a náboženského života u nás, patria sv. Cyril a Metod. Ich prácu, úsilie a námahu ocenili nielen slovanské, ale aj iné národy. Pamiatka na sv. Cyrila a Metoda žila od najstarších čias predovšetkým u Slovanov, už či obradu byzantského alebo rímskeho. Uctu sv. bratov v krajinách slovanských začali biskupi. V Kalendáriu Assemanioho evanjeliára, ktorého vznik kladú do 11. storočia, (ale možno, že je aj starší) ku dňu 14. februára sa uvádza sviatok sv. Cyrila Filozofa a ku dňu 6. aprílu: Uspenia otca nášho Metoda arcibiskupa Veľkej Moravy, brata sv. Cyrila.

Isté je, že už od 12. storočia zjavuje sa v breviároch a bohoslužobných knihách glagolských aj cyrilských spomienka na oboch svätcov. V 14. storočí Karol IV. zakladá slovanský monastier (Emauzský). Súčasne sa iste staral aj o to, aby boli vyhlásení za svätých, lebo v máji roku 1349 v Olomouci synoda za biskupa Jána vydala štatút o oslavách sv. Cyrila a Metoda, patrónov Moravy. Vtedy sa ustálilo sviť sviatok sv. Cyrila a Metoda 9. marca. Aj cisárovná Mária Terézia bola

veľkou ctiteľkou sv. Cyrila a Metoda. Sprostredkovala u sv. Stolice, aby sa sviatok sv. bratov slávil vo všetkých krajinách Rakúsko-Uhorska 14. marca.

Roku 1863 na žiadosť moravského zboru biskupského pápež Pius IX. povolil, aby sa tento sviatok svätých začiatkom júla. A tak sa aj slávil a slávi dňa 5. júla. Do roku 1880 uctievali našich svätcov hlavne Slovania. Na I. vatikánskom sneme mnohí biskupi žiadali, aby sa uctievanie sv. Cyrila a Metoda rozšírilo na celú Cirkev, čo sa aj stalo.

U nás na Slovensku sviatok sv. Cyrila a Metoda sa vyskytuje v pamiatkach 14 a 15. storočia, a to v obradných knihách bohoslužobných, v jednom antifonári a jednom breviári. Uctievanie solúnskych bratov sa odráža aj v kázňach s touto tematikou. V čase existencie trnavskej univerzity Benedikt Szöllösy vydáva Cantus Catholici a už v úvode sa hlási k menám sv. Cyrila a Metoda. Hoci v cirkevných kalendároch môžeme stopovať prejav úcty od 14. storočia, v kázňach sa prejavuje ich kult až neskoršie.

(Pokračovanie v bud. čísle)

o. P. Čech

Dňa 13. mája t. r. uskutočnila sa informatívne-pracovná porada prispievateľov a spolupracovníkov našej tlače, ktorú zvolal a viedol otec ordinár J. Hirka. Otec ordinár vo svojom úvodnom prejave zdôraznil význam tlače ako pomocníka v dušpastierskej práci, predstavil prítomného referenta Spolku sv. Vojtecha pre našu tlač o. dr. Korbu a vyzval k plnej a zodpovednej podpore aj na tomto úseku našej činnosti. V ďalšej časti svojho prihovoru upozornil otec Ordinár na veľké a vážne povinnosti našej tlače, ktorá sa musí ešte viac a citelnejšie angažovať v duchu evanjelia aj v oblasti upevňovania vzájomných ľudských vzťahov, v podpore zápasu za mier a tiež v otázkach spoločensko-občianskych. Bohatá, otvorená a podnetná diskusia bola osočným prínosom a výsledkom tejto porady, lebo objasnila niektoré vážne a dosiaľ neriešené otázky aj na tomto dôležitom úseku nášho vnútro-cirkevného života.

REŠOV — Sviatok Paschy podľa starého štýlu oslávili miestni farníci ozaj slávnostným spôsobom, keď sa zúčastnili archijerejskej sv. Služby Božej, ktorú v ich farskej cirkvi liturgizoval Otec biskup dr. Bazil Hupko za asistencie miestneho duchovného správcu.

Pri tejto radostnej a slávnostnej príležitosti otec biskup udelil sviatosť myropomazania niektorým mladším farníkom z Rešova a posvätil veľkonočné jedlá — paschu.

— Dňa 5. mája sa rozlúčili rešovskí farníci s príkladným a obetavým členom rešovskej farnosti p. Jurajom Hvaťom, ktorý zomrel dňa 3. mája t. r. Pohrebné obrady, pannyhodu a rozlíčkovú kázeň nad telesnými ostatkami zomrelého vykonal správca farnosti o. M. Stanko. So zosnulým sa okrem miestnych spoluobčanov prišli rozlúčiť a odprevadiť ho na poslednej ceste aj ctihodné sestričky, medzi ktorými bola aj sestra Gabriela, dcéra zosnulého. Viečnaja jemu pamjať!

BAŠKOVCE — Otec ordinár J. Hirka zavítal v nedeľu po sviatku Nanebovstúpenia Pána, dňa 23. mája t. r. do Baškoviec, filiálky farnosti Hlivištia, kde okrem slávnostnej sv. Liturgie a kázne posvätil tamojším našim veriacim ich obnovenú cerkev. Za povzbudivé slová Otca ordinára a jeho návštevu medzi baškovskými veriacimi úprimne poďakoval ich duchovný správca o. J. Pribula.

BELŽA — V nedeľu, 23. mája oslávili sviatok Nanebovstúpenia, ktorému je zasvätený miestny farský chrám aj veriaci v Belži. Sv. službu Božiu liturgizoval okr. dekan košický o. arcidekan V. Skorodenský za asistencie belžianskeho duchovného správcu o. dr. St. Ujhelyiho. Kázal o. dr. E. Korba.

ZNOVUZVOLENÉHO GEN. TAJOMNÍKA ÚV KSČ Dr. G. HUSAKA blahoprajným telegramom dňa 29. mája t. r. pozdravili aj Otec ordinár a Vladyka Bazil. Pri tejto príležitosti vyjadrili oddanú podporu a nezištnú ohotu gréckokatolíckeho duchovenstva a veriacich v spoločnom zápase za krajšiu a šťastnejšiu budúcnosť našej milovanej vlasti.

ĎALŠIA DOKTORSKÁ PROMÓCIA

Nášho kňaza sa uskutočnila dňa 21. apríla t. r. v promočnej aule pražskej CM bohosloveckej fakulty so sídlom v Litoměřiciach. Stručnú správu o slávnostnom vyhlásení o. Jána Semana za doktora posvätnéj teológie sme priniesli v minulom čísle a písali o nej české i slovenské Katolícke noviny. K tejto významnej udalosti v živote zaslužitého kňaza a predného predstaviteľa nášho Ordinariátu, ako aj obetavého duchovného správcu farnosti Rakovec n. Ondavou sa veľmi radi vraciame, lebo je výrazným prejavom príkladnej študijnej húževnatosti a skvelého pracovného výsledku.

Otec ThDr. Ján Seman prejavil svoje študijné-teologické ambície už v začiatkoch svojho kňazského pásobenia. Zjavným dôkladom jeho snaživých úsilí a vedomostí je apologeticko-dogmatická kniha Verím v Boha, ktorú vydal ako začínajúci kňaz pred štvrtstoročím. Naši čitatelia poznajú o. dr. Jána Semana z jeho príspevkov v našich kalendároch a v našom časopise. Usiluje sa v nich podať prístupnú a vhodnou formou základné pravdy našej viery s obratnou aplikáciou pre praktický kresťanský život.

Jeho dizertačná práca: Východné obrady a ich liturgie, bola tematikou, ktorého spracovanie mu určila a schválila Fakultná rada pražskej CMB fakulty. Náš doktorand pozorne sústredil v nej všetky podstatné rysy východnej liturgie, obsiahnuté vo všetkých podstatných odboroch teológie, predovšetkým z dogmaticko-historického a pastoračného hľadiska. Dotkol sa i dosiaľ zanedbávanej otázky porovnávania obradových rozdielov Liturgie východnej i západnej, čo bolo hodnotené ako pozoruhodný prínos v našom súčasnom teologickom štúdiu. Niemenej záslužnú prácu vykonal zhromaždením a citovaním málo známej dávnej i súčasnej teologickej literatúry, zameranej k otázkam rozvoja, významu a rozdielov liturgie v katolíckej Cirkvi.

Bohatý register literatúry k tak vážnej a časovej problematike je dielom záslužným a cenným. O. dr. Seman dokázal ju nielen pozorne zhromaždiť, ale aj úspešne obhájiť pred examinátorským zborom profesorov CMBF. Slávnostným prejavom tohto súhlasu a uznania bola promócia, ktorú povolil a ktorej predsedal dekan pražskej CMB fakulty, náš vynikajúci expert z oboru Nového zákona, prof. dr. Ján Merell, za spoluúčasti pradekana fakulty, prof. cirkevného práva dr. Jaroslava Michala a promotora, vynikajúceho odborníka pre otázky východnej Cirkvi prof. ThDr. a Sc. Eccl. Orient. Dr. Anton Salajku.

Slávnostný akt promócie vyvrcholil zložením doktorského sľubu na starodávne žezlo teologickej fakulty Karlovej univerzity, ktoré výrazne symbolizuje kontinuitu prvej fakulty najstaršej stredoeurópskej univerzity s dnešnou reorganizovanou CMB fakultou. V záverečnom poďakovacom prejave nový doktor teológie o. Ján Seman vyslovil úprimné uznanie a úctu predstaviteľom nášho štátu, z autority a suverenity, ktorého sa táto akademická hodnosť udeľuje, ako aj celej pražskej bohosloveckej fakulte a jej predstaviteľom.

Po slávnostnom akte promócie, ktorej sa okrem predstaviteľov fakulty a litoměřického kňazského seminára zúčastnili poslucháči a zamestnanci fakulty, prijal novovyhlásený doktor bohoslovie srdečné gratulácie všetkých prítomných, medzi ktorými bol aj zástupca Ministerstva kultúry ČSR. Za náš Ordinariát pozdravil nového doktora a zároveň svojho najbližšieho spolupracovníka otec Ordinár J. Hirka, keď v najbližšiu nedeľu po promócií zavítal so svojím sprievodom do farnosti o. dr. Semana v Rakovci n. Ondavou.

Vrúčne a srdečné dobrožičenia vyslovuje o. dr. Semanovi ako svojmu spolupracovníkovi v mene našich prispievateľov a čitateľov aj redakcia Slova.

V TOMTO ROKU spomínajú svoje životné jubileá títo vď. otcovia: **75 rokov** od narodenia: Andrej Zima (28. 11.), Augustín Kliment (19. 7.) — **65 rokov** od narodenia: František Haluška (9. 7.), Anton Minčík (4. 3.), Andrej Stavrovský (3. 11.), dr. Pavol Rusnák (9. 10.) — **60 rokov** od narodenia: Michal Horňák (28. 7.), Ján Krlíčka (9. 8.), Sergej Kovč (29. 8.), Michal Fitz (26. 9.), Ján Nemčík (7. 12.), Michal Peja (27. 6.), Mikuláš Kellö (14. 2.), Augustín Leukanič (28. 8.) — **55 rokov** od narodenia: Michal Šutaj (10. 3.), Štefan Pap (11. 3.), Dezider Tink (3. 9.), Jozef Knežo (17. 3.), Eliáš Baláž (22. 7.), Alexej Mirošay (27. 6.), Vojtech Havasi (27. 12.), — **50 rokov** od narodenia: Mikuláš Sziget (25. 10.), Ondrej Berč (22. 12.), Juraj Kocák (16. 2.). Spomíname s úprimným dobroželaním požehnanej radosti a zdravia do ďalších rokov života a dušpastierskej práce!

Nad novým kňazským rovom

Dňa 17. apríla toho roku v skorých ranných hodinách náhle zomrel o. Ján HÍČO, gr.-kat. duchovný, správca farnosti vo Vyšnom Nemeckom, okres Michalovce. Zosnulý pochádzal z Krasnoviec. Po skončení stredoškolských štúdií poslúchol volajúci hlas Spasiteľa, ktorý ho povolal na kňazskú dráhu. Po bohosloveckých štúdiách v gr.-kat. užhorodskom seminári a kňazskej vysviacke ustanovili ho za duchovného správcu do Markoviec, kde pôsobil desať rokov.

Po obnovení činnosti našej cirkvi bol ustanovený za správcu vo Vyšnom Nemeckom, kde po dvoch rokoch náhle zomrel.

Zádušnú sv. Liturgiu a pohrebné obrady vykonal Otec ordinár Ján Hirka dňa 20. apríla 1971 za hojnej účasti kňazov a veriacich zo širokého okolia. V rozlúčkovej reči nad jeho telesnými pozostatkami Otec ordinár zaznamenal nad stratou obetavého 56-ročného kňaza v čase, keď je veľký nedostatok kňazov. Zdôraznil, že smrť pre veriacich nie je katastrofou, ale bránou do nového krajšieho života, do života večného, kde niet bolesti, ani utrpenia, ani zármutku. Dodal, že smrť je poslednou ale najväčšou a Bohu najdrahšou obetou, ktorú človek prináša aj ako povinnú vďaku za obetu jeho jediného Syna, ktorého nám dal pre naše spasenie.

Nebohého otca Jána Hiču pochovali pri križi pred vchodom do Božieho chrámu vo Vyšnom Nemeckom.

Za dekanát sa s nebohým rozlúčil okresný dekan o. arcidekan Jozef Knežo, za spolužiakov pisateľ týchto riadkov, zástupcovia veriacich z farnosti a za veriacich z Markoviec a Malčíc, kde nebohý pôsobil 10 rokov a tu prežil svoje mladé kňazské roky, poďakoval sa za jeho pôsobenie jeho nástupca o. Michal Májovský.

Kto nebohého o. J. Hiču poznal, musí uznať, že to bol kňaz skoro vždy usmiaty, veselý, vždy plný nádeje, dobrosrdečný a milujúci ľudí. Nezabudnime! Na svete

totiž je mnoho nepochopiteľných vecí, k nim môžeme počítať i ľahkosť, s akou zabúdame na našich zomrelých. Keď vidíme prejavy smútku na pohreboch, zdalo by sa, že títo ľudia nikdy nezabudnú. A zabudnú. A nemali by zabudnúť! Prečo?

Vieme, že ničím si nezískame u Boha toľko milostí ako skutkami milosrdenstva. Sv. Tomáš Akvinský učí, že milosrdenstvo voči zomrelým je Bohu milšie ako oproti živým, tiež veríme, že duše v očistci veľa trpia a sami si pomocť nemôžu, my však na toto všetko veľmi ľahko a s ľahostajnosťou často zabúdame.

A čo povedať o zomrelých kňazoch a ich hroboch? Nezabúdajme! Nezabúdajme na nich pri službách Božích, spomínajme vždy i na kňazov celej Cirkvi, nielen na svojich známych a priateľov. Urobme zásluhý skutok za duše v očistci a zriekajme sa zásluh za svoje dobré skutky a privlastňujme ich dušiam v očistci.

Získavajme odpustky, plnomocné i neplnomocné, a obetujme ich za duše v očistci. Modlime sa za nich pri pohreboch, panychidách, zádušných sobotách, pri sv. ruženci. Na mnohých našich dedinách majú krásny zvyk, že po večernom zvonení sa zvoní ešte druhým zvonom, tzv. umieráčikom, za duše v očistci. Z detstva sa pamätám, ako kňaz povzbudzoval svojich veriacich, aby v hlase tohto zvona počúvali volanie dušičiek z očistca.

Prosíme všetkých veriacich, aby pri modlitbách, službách Božích a panychidách nezabúdali na duše zomrelých kňazov. Nech nám zvučia v ušiach i srdci slová známej piesne: Na dušičky spomínajme, z očistca im pomáhajme, budú na nás pamätáť, keď budeme umierať.

Prosme drahého Spasiteľa, aby za nebohého nášho otca Jána Hiču poslal nám náhradu, aby naši veriaci dostali nových, dobrých a horlivých kňazov.

Viečnaja pamäť — nech odpočíva v pokoji!

o. Dezider TINK

Z DEJÍN NAŠICH FARNOSTÍ

LESNÉ

Lesné pri Michalovciach má jednu z najkrajších cerkví na Slovensku. Už r. 1332 sa spomína ako farská obec. V tej dobe asi vybudovali aj chrám, ako tomu nasvedčujú fresky, zachované na povelé nad terajšou klenbou, ktorá bola vstavaná do pôvodnej cerkvi až r. 1900 a spočíva na samostatných nosných pilieroch. Pôvodné obvodové múry ostali nedotknuté.

R. 1910 vyzdobili chrám umeleckými maľbami slávneho Bohdanského. Prekrásny ikonostas, oltár a žertveník dodala dielňa Vojtovičova. Dnes tieto skvosty umenia sú pod ochranou Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti. R. 1940 firma Birtus predĺžila stavbu, pribudovala vežu, ale nie veľmi šťastne. Bol porušený vnútorný štýl a následkom slabých základov celá prístavba sa nachýlila a popraskala. Hrozila zrútením.

Minulého roku dali si veriaci s veľkými obeťami svoj chrám do poriadku. Dnes je ako nový. Reštaurátorské práce maľieb s veľkým zdarom urobila Stavba Prešov pod vedením majstra Buzgu. Očistili pôvodné obrazy Bohdanského, obnovili poškodenú ornamentiku a doplnili maľbu v prístavbe. Cerkve zažiarila v novej kráse. Veriaci boli nadšení. Neľutovali námahy a finančných nákladov. Sú hrdí na svoj chrám. A čo je najkrajšie, jeho obnova prispela k upevneniu jednoty medzi gréckokatolíckimi a rímskokatolíckimi. Všetci svorne pracovali i finančne prispievali. Dom

Boží slúži jedným i druhým.

Vzájomnú dohodu podpísali obidva Ordinariáty. Nemáme problémov a nerozumení. Kiež táto jednota veriacich v Lesnom slúži ako vzor všade, kde je spoluúžívanie chrámov!

O. Št. Lazor

Dňa 13. mája t. r. pochovali v Poľanoch pri Kráľovskom Chlmci 42-ročného o. Štefana Smolyaka, kaplána pri košickej katedrále sv. Alžbety. Záverečné pohrebné obrady vykonal v jeho rodnej obci v tamjšej gr.-kat. cerkvi za veľkej účasti duchovenstva, príbuzných a veriacich.

— 21. mája bolo na ústrednom mestskom cintoríne v Košiciach posledné bolestné rozlúčenie s tragicky zosnulou 30-ročnou lekárkou MUDr. Katarínou Bujňákovou. Pri pohrebných obradách sa so zosnulou za rodinu, smútiacich priateľov, spolupracovníkov a známych slovami úprimnej kresťanskej útechy rozlúčil o. arcidekan V. Skoro-denský.

— 30. mája zúčastnil sa chrámovej oslavy sviatku Zoslania sv. Ducha v Kráľovciach pri Košiciach Otec ordinár Ján Hirka, ktorý pri tejto príležitosti slúžil archijerejskú sv. službu Božiu a kázal.

— 2. júna dožila sa v Prešove svojej pozhnanej životnej deväťdesiatky šľachetná a zbožná kňazská mamička pani Ema Poťáková. S úprimnou úctou blahoželáme a od dobrotvivého nebeského Otca vyprosujeme hojnosť požehnanej radosti, zdravia a sily!

SV. OTEC PAVOL VI. prehovoril nedávno v nórskej televízii o význame a potrebe svetového mieru. „Už nikdy viac vojny!“ zakončil svoj prejav ako kedysi z tribúny Organizácie spojených národov a okrem iného zdôraznil: „Nikdy neprestaneme vyzývať svojich kresťanských synov a bratov, aby stáli v prvých radoch budovateľov mieru a aby sa spolu so všetkými ľuďmi dobrej vôle snažili vybojovať svet, v ktorom zavládne svornosť a bratstvo!“

S podobnou úprimnosťou pripomenul aj skupine čilských námorníkov školskej lode „Esmeralda“, ktorých prijal na zvláštnu audienciu, aby sa pričínili o mier vo svete.

OTEC E. GAMBARI, známy taliansky publicista-kňaz, vydal knihu *Príručka náboženského života vo svetle II. vatikánskeho koncilu*, v ktorej poukazuje na to, že zmysel a podstata koncilu nie je v tom, čo odbúral, ale v tom, čo prináša veriacim nového. Vysoko oceňuje základnú obnovu a oživenie doterajších cirkevných inštitúcií a liturgie. Za najdôležitejšie považuje nastolenie požiadavky pravej a dokonalej lásky medzi ľuďmi.

250 ROKOV OD BLAHOREČENIA Sv. Jána Nepomuckého uplynú v tomto roku. Svätcoví sme venovali pozornosť v príspevku dr. E. Korbu v poslednom čísle nášho časopisu z minulého roku. Sviatok sv. Jána Nepomuckého, ktorého hrob sa nachádza vo svätovítskej katedrále, bol v tomto roku preložený na sobotu, 15. mája. Spomienka na výrocie svätcevej kanonizácie vyvrcholila archijerejskou slávnostnou sv. Liturgiou na jeho hrobe, ktorú liturgizoval pražský apoštolský administrátor otec biskup dr. Fr. Tomášek. Katedrálny zbor pri tejto príležitosti predviedol slávnú Caldarovu omšu, ktorá bola skomponovaná r. 1729 k počte svätorečenia sv. Jána Nepomuckého.

KARDINAL EUGEN TISSERANT, dekan kardinálskeho kolégia a dlhoročný tajomník posvätnéj kongregácie pre východnú Cirkev, ktorý je 87-ročný, po zrieknutí sa všetkých svojich funkcií dal sa do práce na svojich spomienkach. Staručký kardinál ovláda perfektne 10 cudzích jazykov, v živote nebol chorý, dosiaľ sa teší dobrému zdraviu, sám si ustieľa a ani listy nediktuje, ale píše ich sám. Sv. otec Pavol VI. v ďakovnom liste za 35-ročnú vernú službu kardinálu v cirkevných úradoch zvlášť ocenil jeho oddanosť Sv. Stola a dáva za príklad jeho biskupské srdce, múdrosť a lásku k Cirkvi, ktorej venoval všetky svoje sily.

OTEC PEDRO ARRUPE, generál rádu jezuitov, sa stretol s generálnym tajomníkom OSN U Thantom. Stretnutie sa uskutočnilo začiatkom mája tohto roku, počas pobytu otca ARRUPEHO na americkom kontinente, kedy okrem Spojených štátov navštívil aj štáty Latinskej Ameriky. Tomuto stretnutiu – ako prvému svojho druhu – sa pripisuje vo všeobecnosti veľký význam, a dá sa očakávať, že je vlastne začiatkom dialógu medzi dvoma tak významnými svetovými organizáciami.

V priebehu stretnutia otec ARRUPE prehlásil, že katolícka Cirkev má plné porozumenie pre pôsobenie a prácu OSN, ba navyše, vkladá do pôsobnosti a práce tejto svetovej organizácie veľké nádeje, ktoré sú súčasne nádejami celého ľudstva. Cirkev je presvedčená, že OSN robí prvé nevyhnutné kroky pre vypracovanie zásad pre celú ľudskú spoločnosť, zásad, týkajúcich sa vzájomnej úcty a rešpektu všetkých základných ľudských práv, zásad vyriešenia všetkých kritických problémov nášho veku, zásad na zabezpečenie pokroku a rozvoja vo svete, a rovnako zásad na eliminovanie akýchkoľvek vojen na svete. Rovnako aj rád, ktorého je o. ARRUPE predstaviteľom, sa plne solidarizuje so všetkým úsilím OSN tohto druhu a plne oceňuje ako prácu samu tak aj vážnosť úloh, pred ktorými OSN stojí.

V súčasnom svete treba vytvoriť také spoločenské a hospodárske systémy, ktoré zabezpečia možnosť uspokojenia potrieb pre všetkých. Také znepokujúce javy – ako je ešte stále nespravodlivosť a nerovnosť ľudí, nerešpektovanie prirodzených práv a všeludských hodnôt – vyžadujú ďalekosiahle reformy spoločenských i politických, aby sme sa konečne zbavili ich hrozby. Znepokojujúce sú aj tendencie, ktoré platia vo svete boha-

Kritika knihy prof. Künga

Pokoncilový ruch v celej Cirkvi, ktorý zaznamenáva nevidané úspechy osobitne na úseku liturgickej reformy a jej blahodárnych dôsledkov, prejaví sa završenie kde-tu aj v krízovej podobe, či už na úseku doktrínálnom alebo v oblasti disciplíny, týkajúcej sa vnútorného života Cirkvi. Pozoruhodný rozruch v tomto smere spôsobila nedávno vyšlá kniha profesora dogmatiky a ekumenickej teológie v Tübingene dr. Hansa Künga „Neomylný? To je otázka“. Jej obsah bol predmetom mnohých kontraverzií, sporov a polemík v katolíckej verejnej mienke. Za tejto situácie západonemeckí biskupi uznali za potrebné zverejniť osobitné vyhlásenie v súvislosti s témou a problematikou spomenutej knihy. Biskupi vo vyhlásení pripomenuli, že v knihe dotyčného autora, podľa ich zistenia, zostali opomenuté stále a zásadné články katolíckej náuky a viery.

Autor zo svojej strany uznal stanovisko biskupov „za pozitívne“ – prizvukujúc fakt, že v knihe sa vyhol „akémukoľvek znevažovaniu“. V tom čase denník *Osservatore Romano* len stručne zaznamenal názor biskupov vo veci knihy Hansa Künga a rovnako jeho stanovisko, ako sme ho vyššie uviedli. Až 7. apríla priniesol spomínaný denník príspevok na túto tému od profesora Gregoriánskej univerzity v Ríme, francúzskeho jezuitu o. Boyera, obsahujúci ostrú kritiku obsahu spomenutej knihy.

V súhrne otec Boyer uzatvára, že názory Hansa Künga, napriek tomu, že je to katolícky teológ, sú bližšie postojom teológie protestantskej ako katolíckej. Neomylnosť pápeža vo veciach viery a mravov bola potvrdená obidvoma poslednými všeobecnými koncilmi. Ak by sme mali na to zabudnúť, mohli by sme názor kritizovaného autora, že „nijaký ľudský výrok ani vysvetľujúci ho výklad nemôže byť neomylný bez prihliadania na objasnenia, ktoré s ním korešpondujú.“ Profesor Küng pri dokazovaní tejto svojej tézy hľadá pomoc ako u Hegla tak aj u Heideggera, Merleau-Pontyho a iných mysliteľov. Je to reč integrálneho historicizmu sice, ale každá epocha je pominuteľná – dodáva otec Boyer.

Profesor Küng v predhovore ku svojej knihe prehlásuje, že nemá v úmysle napísaním tejto knihy znevažovať depozit viery, ani vyvolávať v Cirkvi nepokoj, že ho nevedie pýcha, že si je vedomý vlastnej nedokonalosti a ľudskej omylnosti, a že je presvedčeným katolíckym teológom. „Chceli by sme tomu veriť, ale prečo potom píše takým spôsobom, že ťažko je nám mu skutočne uveriť“, dodáva na záver svojej kritiky jej autor. J. PETRAK.

CIRKEVNÝ SÚD PATRIARCHATU V BENÁTKACH

zakončil 26. januára t. r. informačný proces blahořečenia pápeža Jána XXIII. Aktá tohoto procesu postúpili na ďalšie pokračovanie Kongregácii pre procesy svätorečenia do Ríma. Bývalý osobný tajomník pápeža Jána XXIII. pri tejto príležitosti povedal, že za osem rokov po smrti a za päť rokov od začatia procesu boli vypočuté celé stovky svedkov zo všetkých miest, na ktorých nebohý pápež účinkoval a žil od svojho detstva až po smrť. Okrem týchto úradných výpovedí došlo mnoho súkromných svedectiev, ktoré rovnako nie sú bez historického významu a jednoznačne svedčia o jeho nevýčerpateľnej a hlbokéj viere v Evanjelium ako v radostné posolstvo svetu.

tých a podľa ktorých materiálne hodnoty majú svoj cieľ v sebe samých. Pomoc bohatých a rozvinutých krajín pre chudobné a nerozvinuté je nedostačujúca.

V odpovedi otcovi Arrupemu U THANT ubezpečil jeho osobne a rovnako všetkých členov rádu, že OSN si váži a vysoko cení ich podiel na uskutočňovaní zámerov a úloh, ktoré OSN plní.

ekumenizmus

PREDSTAVITELIA anglikánskej a katolíckej cirkvi v Kolumbii pri nedávnych spoločných rokovaníach svorne konštatovali, že v oboch vyznaniach je viac „spoločného“, ako si doteraz mysleli.

KARDINÁL SUENENS, belgický primas, zúčastnil sa v Londýne na konferencii ekumenickej spoločnosti, ktorú založili s tým zameraním, aby odstránili rozdiely v súvislosti s mariánskou úctou.

ORTODOXNÁ CIRKEV v Rumunskej socialistickej republike otvorila v monastieri Curtea de Arges, južne od hlavného mesta, trojročný špeciálny kňazský seminár pre pozdné povolania. Do seminára sa prihlásilo vyše sto kandidátov kňazstva.

V BAZILIKE SV. PAVLA v Ríme nedávno sa začala katolícko-protestantská výmena názorov v súvislosti so štúdiom života a diela apoštola národov sv. Pavla.

EKUMENICKÝ ROZHOVOR na tému evanjelizácie národov sa uskutočnil v druhej polovici mesiaca apríla t. r. v Ríme. Na tomto kolokviu odznel okrem iných aj referát o krste ako základe kresťanskej jednoty. Tento referát predniesol rektor Lovanskej katolíckej univerzity prof. dr. Descamp. Tohto užitočného ekumenického stretnutia sa zúčastnilo vyše 40 popredných katolíckych i protestantských teológov.

POLSKÁ EKUMENICKÁ RADA podporuje jednoznačne potieranie rasizmu v zmysle nastolenia tohto problému Svetovou radou cirkvi v posledných mesiacoch. V osobitnom vyhlásení v tejto súvislosti sa predstavitelia Poľskej ekumenickej rady, ktorá združuje osem kresťanských vierovyznaní, vyjadrujú k veci nasledovne: „S plným uspokojením sme vzali na vedomie, že Svetová rada cirkvi nastolila otázku boja proti rasizmu tak naliehavo na program dňa. Táto skutočnosť sa stretáva u všetkých členov našej rady s vysokým ohodnotením a podporou tohto boja. Program nastolený Svetovou radou cirkvi určite prispeje k uskutočňovaniu príkazu Evanjelia o bratskej láske medzi ľuďmi. Všetky členské cirkvi našej rady podporujú činnosť osobitného komitétu, ktorý bol za tým účelom vytvorený výkonným výborom Svetovej rady cirkvi v Ženeve.“

Cirkvi, združené v Poľskej ekumenickej rade, prehlasujú, že každá diskriminácia sa prieči duchu Evanjelia i náuke kresťanských cirkvi, ako to prehlásili už v roku 1937 na konferencii v Oxforde a k čomu sa prihlásili vo viacerých závažných dokumentoch Svetovej rady cirkvi, vydaných a schválených v nasledujúcich rokoch. Problém rasovej diskriminácie vyvstáva z popierania ľudskej dôstojnosti, upierania spravodlivých práv a slobody, preto sme toho názoru, že boj proti nemu je našou morálnou povinnosťou.“

Biskupské zbory Japonska, Kórey a Vietnamu zriadia osobitnú komisiu, ktorá má nájsť spôsob, ako osnevať učenie kresťanstva jazykom ázijských národov. — **Katechizmus** v cigánskom jazyku pripravujú v Španielsku z podnetu zvláštnej komisie, ktorá návrh predložila biskupskému zboru. — **Dom** apoštola sv. Petra, v ktorom prebýval náš Spasiteľ, keď bol v Galilejsku, našli pri archeologických vykopávkach v ruinách mesta Kafaarna na pobreží Genezaretského jazera. — **Biskup** z Bilbao rozhodol, že v jeho diecéze budú kňazi ustanovovaní v jednej farnosti iba na päť rokov, aby sa tak zlepšila pastoračná práca a nedochádzalo k stagnácii. — **Pohreb** kardinála Agagianiana, ktorý bol prefektom Kongregácie pre evanjelizáciu národov, bol dňa 21. mája v rímskej bazilike sv. Petra. — **Katedru** spiritizmu otvorili na Lateránskej univerzite a jej vedením poverili prof. dr. Rescha. — **Nestor** maďarského katolíckeho duchovenstva, otec Jozef Leško, zomrel v nedávnych dňoch, krátko po oslávení svojich stých narodenín.

„Sme si istí, že všetci naši kresťanskí bratia znásobia svoje spoločné a zámerné úsilie, aby pomáhali svetu zvíťaziť nad sebeckosťou, pýchou a rivalitou, prekonať baživosť, nespravodlivosť a sprístupniť všetkým cesty ľudského života, kde by každý miloval a napomáhal svojho bližného ako vlastného brata. A v pohnutej spomienke na nezabudnuteľné stretnutie s našimi nekresťanskými bratmi v Bombai, znovu ich pozývame, aby sa celým srdcom a umom dali do práce, aby všetci ľudia mohli žiť životom dôstojným dielom Božích.“

(Z encykliky Pavla VI. O rozvoji národov)

„Ak nás aj v súčasnosti naplňuje obava z neúspechu a ťažkých prekážok z práce na ekumenickom zjednotení kresťanov, povzbudíme sa Apoštolovými slovami, ktorými aj nás vyzýva, aby sme na Pána mysleli. Potom neustaneme a neklesneme ná duchu (Žid 12, 3).“

Ťažkosti sú len u ľudí, prekážky kladú len ľudia, ale u Boha žiadna vec nie je nemožná (1k 1, 37), žiaden problém s jeho pomocou nie je nevyriešiteľný.“

(Prof. dr. M. Krovina: Ekumenické myšlienky sv. Pavla, DP 1971, č. 5, str. 204)

OD 27. APRÍLA DO 3. MÁJA TOHTO ROKU sa uskutočnila konferencia európskych kresťanských cirkvi v Nyborgu. Zúčastnilo sa jej do 150 delegátov reprezentujúcich väčšinu európskych pravoslávnych a protestantských vierovyznaní. Okrem nich sa tejto konferencie zúčastnilo do 100 expertov a bratských delegácií, medzi ktorými nechýbala aj delegácia katolíckej Cirkvi, ktorú viedol arcibiskup z Marseille Roger ETCHEGARAY a o. Peter DUPREY zo Sekretariátu pre jednotu kresťanov. Téma konferencie „Služba Bohu a služba ľuďom“ bola neobvyčajne aktuálna a treba povedať, že je spoločnou pre všetky kresťanské vierovyznania. Kresťan je povinný angažovať sa v obidvoch rovinách — tak v rovine vertikálnej vo vzťahu k Bohu, ako aj v rovine horizontálnej, vo vzťahu k ľuďom. Konferencii predsedal pastor V. HOOFT, známy svojimi ekumenickými postojmi. Pozoruhodné memorandum tejto konferencie predostrela delegácia Ruskej pravoslávnej cirkvi, v ktorom okrem iného žiadala užšiu spoluprácu Konferencie s Kresťanským mierovým hnutím, rozšírenie stályho sekretariátu o reprezentantov z východnej Európy a rovnako rozšírenie kontaktov s Cirkvou katolíckou.

KARDINÁL BEA V SPOMIENKACH ORTODOXNÝCH. Ešte k druhému výročiu smrti kardinála Beu uverejnil Teodoros MOSCONAS, ktorý sa zúčastňoval zasadnutí II. vatikánskeho cirkevného snemu ako pozorovateľ a mnohokrát sa stretol s týmto vzácnym človekom a významným hodnostárom Cirkvi — v úradnom orgáne Alexandrijského patriarchátu ohlas, v ktorom s vysokým ohodnotením konštatuje, že kardinál Bea, ako prvý vedúci Sekretariátu pre jednotu kresťanov, sa jedinečne pričínili o zlepšenie vzťahov medzi katolíckymi a pravoslávnyimi. Aj jemu treba v prvom rade pripísať zásluhu na zásadnom zvrate vzájomných postojov, ktoré sa vytvárali od osudnej schizmy roku 1054. Pravoslávni veriaci si jeho meno a jeho podiel na tomto vyrovnaní a zlepšení zapísali hlboko do svojich srdiec.

1. Nepreklinajme!

Zdochla hus a okolo nej stálo päť bezradných húsatok.

Len čo to zbadala jej gazdiná, pripisovala to hneď svojej susedke a povedala si v tichosti:

Bodaj tvojich päť detí zostalo takými sirôtkami ako tieto húsatká.

Ešte ten deň sa presvedčila, že uhynutie husí zaviniť sama. Vyhodila so smetím otrávenú pšeničku pre myši, na ktorú zabudla a hus to zjedla.

Minulo niekoľko týždňov, susedka dostala infarkt a padla na zem. Deti zvrešťali a bežali k nej o pomoc.

Keď už lekár konšatoval smrť, pritúlili sa k nej ako k svojej mamičke a žalostne plakali.

To už nevydržala. Prišla ku mne, dala ruky do dlaní a nariekala. Potešoval som ju, že detičky majú starostlivého otecka, postará sa o ne.

O chvíľu predrali sa jej cez plač slová:

Ja som jej spôsobila smrť.

Ale kdeže, veď to bol infarkt, odpovedal som jej.

Ja som ju prekliala, riekla mi a rozpovedala mi, ako jej zavinišovala celkom bezdôvodne.

Presvedčoval som ju, že nie jej slová privodili smrť matky týchto detí, aby sa uspokojila.

Nemôžem – odpovedala mi – keď pozriem na tie ubolené sirotky, srdce mi puká žiaľom. Prečo som ju len preklínala, bude ma to trápiť, kým budem žiť.

Zičme každému len dobré. Nepreklinajme nikoho. Bo, keby sa naša kľatba splnila, možno, ľutovali by sme do posledného okamihu svojho života.

2. Presvedčme sa!

Bolo horúco, pot sa z nás lial.

Zbadal som pri bohoslužbe, že miništrant Milan sa čosi durdí na svojho suseda Mariána.

Keď sme prišli do sakristie, opýtal som sa ho:

Čo sa ti nepáčilo na Mariánovi?

Utíral si do miništrantskej košeľe pot z čela.

Tak – ozval sa kostolník, – preto musí moja žena neustále prať miništrantské košeľe. A vy im nepoviete ostro, ako by si zaslúžili.

Zlatý môj, povedz mamičke, aby ti dala vreckovku a do nej si utieraj pot.

Ja mám vreckovku, – odpovedal mi. Siahol do vrecka na nohaviciach a ukázal mi ju.

A prečo si sa nepoutieral do nej?

Myslel som, že sa nesluší pri oltári dvíhať miništrantskú sukňu.

Aký som bol rád, že som mu nepovedal nemilé slovo.

Neodsudzujme, netrestajme, kým nezistíme úprimný úmysel iného. Inakšie by sme mohli odsúdiť nevinného.

3. Praktickú lásku k blížnemu!

Šiel človek zo susednej dediny do dvora, hľadal majiteľa domu. Zamieril k dverám, ale tie boli zatvorené.

Azda bude v záhrade – pomyslel si – a poberal sa k stodole. Keď sa blížil k jej vrátam, vyskočil silný pes vlčiak a už-už ho chyťal svojimi zubiskami.

Spomenutý sa zľakol, utekal, koľko vládol a volal o pomoc. Potkol sa a spadol. Susedia počuli krik a ochránili ho pred psom. No, výsledok bol aj tak nepríjemný: dotlačené koleno, na ktoré postihnutý kríval niekoľko týždňov, zbité lakty a skrvavené dlanie.

To všetko preto, lebo majiteľ domu nemal toľko lásky k blížnemu, aby na viditeľnom mieste pripísal tabuľku s nadpisom. Pozor, zlý pes!

Bolo to vtedy, keď naše dediny ešte neboli osvetlené elektrickými lampami. Uháňal na bicykli mladík večer, keď sa už zotmilo. Svetlo na ňom však nemal. Naproti nemu kráčal starček trochu už aj prihluchlý. Mladík ho zrazil a doriadil ho tak, že ho musela sanitka odviezť do nemocnice.

Príčina?

Mladík nemal toľko lásky k blížnemu, aby si dal na bicykel povinné svetlo.

Kráčal po ulici muž stredných rokov za skorej jari. Šiel spokojne a cítil sa bezpečne. Razom mu padol kus škridlice na hlavu. Šťastie, že mal čiapku. Ale i tak mu vyrástla hrča na hlave a prudká bolesť ho trápila niekoľko dní.

A to preto, lebo vlastník domu, čo opravoval strechu, nemal toľko lásky k blížnemu, žeby bol oprel o mur aspoň latku, čo by bola upozorňovala chodcov k zvýšenej opatrnosti.

Je veľa ľudí, ktorí lásku k blížnemu pokladajú za klenot, čo sa vyberá zo zásuvky pri slávnostných príležitostiach, aby nám okrášlil sviatočné chvíle. Láska k blížnemu musí byť kvasom, ktorý má preniknúť náš každodenný praktický život, všetky naše činy v chráme, doma, na pracovisku, na každom kroku. Len vtedy prinesie ovocie na radosť nám, spoločnosti i Bohu.

Dr. Ján Bubán

Hory, lesy a rieky volajú

Mnohi sa zaiste pamätajú na výstražné tabuľky, ktoré kedysi uzaŕľali za nimi sa nachádzajúce priestory lesov, záhrad a parkov: „Súkromná cesta“, „Súkromná záhrada“, „Zakázaná cesta“. Priestory patrili komusi, kto si neželal, aby niekto cudzí, nevolaný sa tam dostal a zdržiaval. Bol to súkromný majetok...

Keď vyjdete von z mesta na poľné cesty, lesné cestičky, alebo niekde k vode, znevrady získate pocit voľnosti, fyzického i vnútorného uvoľnenia. A hore spomínaných tabuliek už nikde niet... Keď vstúpite do veľkej záhrady Božej prírody, ani čo by tie stromy, lesy, polia a lúky, ale i rieky a jazerá patrili vám...

Aj patria! Ten veľký, rozumný tvor, človek, aspoň tam sa cíti voľným, slobodným, dieťaťom prírody. Starosti, útrapy a ťažkosti vždy rád zanecháva tam v pochmúrnych múroch miest, aby v prírode dýchal voľne, tak trochu bezstarostne, radosnejšie...

Každý z nás má svoje osobité záľuby. Jedného vabia hory, lesy, čistinky, potôčky, druhý rád prekonáva nebotyčné bralá, tretí zas dáva prednosť ochladzujúcim hla-

dinám vôd riek a jazier. Každý kútik nebeského raja tu na zemi skytá neprekonateľnú náheru, pohodu i úžitok svojou rozmanitosťou, pútavosťou a bezhraničnosťou!

Už pri prvých krôčikoch vo voľnej prírode zachytávame prvé dúšky čerstvého vzduchu. Neuniká nám lahodný šelest listia stromov a kríkov, žblnkot zurčiaceho potôčka, ani bezstarostný spev a trilkot vtáčkov. Náš pohľad nasycuje pestrá paleta farieb zelene, kvetov polí a lúk. Človek sa cíti ako doma. Ano, veď je doma, v Božej prírode, v Otcovej záhrade!

Nad malebnými údoliami, nad lesmi a lúkami, nad nebotyčnými vrcholcami našich veľhôr i nad hladinami potokov, riek a jazier vznáša sa neustále duch Majestátnosti Božej...

Boh je vo svojom kráľovstve, vždy a všade, neodmysliteľne prítomný!

Jeho bedlivé oko so záľubou neustále spočívá na tom mohutnom umeleckom veldiele. Jeho pozornosti neuniká žiadna bylínka, či chrobáček, tak ako ani zurčiace vodopády i mohutné bralá a vrcholce veľhôr. Orol či vtáček, práve tak, ako aj zver i posledný hmyz, sú súčas-

tou mohutného obrazu dokonalosti a krásy prírody.

Sedíte v zadumani pri lesnom potôčiku a cítite, ako sa zbavujete životnej tiaže starostí a útrap. A v tom tichu vaše srdce cíti pohľad „Kohosi“ neviditeľného, fyzickými zmyslami nevnímateľného...

Díva sa na vás s otcovským záľubením váš Stvoriteľ! Díva sa na to svoje veľké a múdre stvorenie, na človeka! To všetko, čo človeka obklopuje, stvoril Boh pre ľudské blaho, úžitok a pohodu! Boh nešetril rozmanitosťou a bohatstvom nádhery, do ktorej zaodial i ten najposlednejší kútik svojej zemskej záhrady, ktorá je i našim vlastníctvom, s právom spoločného užívania k dobru tela i duše človeka!

Hory, lesy a lúky, aj rieky a jazerá nás volajú!

A volá nás, pozýva aj náš Otec, aby sme v Jeho záhrade fyzicky i duševne pookriali, nabrali nových síl do každodennej práce i duchovného narastania! Umožňuje nám, aby sme v umeleckom diele Božej prírody poznávali a milovali!

Tibor FEDORENKO

PRÁZDNINOVÁ MEDITÁCIA

Letné mesiace sú vitným časom pre dovolenky a prázdniny. Človek zamestnaný v továrni, v úrade a v škole potrebuje odpočinok a zmenu prostredia. V lete milióny odchádzajú zo svojich domovov za odpočinkom. Vidíme, ako sa hemžia vo vlakoch, v autobusoch, v autách, v lietadlách a ponáhľajú sa do hôr, k moru a najradšej do neznámych končín.

Položme si otázku: naši sme vždy v prázdninách to, čo sme hľadali? Našli sme vždy odpočinok, osvieženie? Nevracajú sa mnohi viac ustati po dovolenke, ako boli pred dovolenkou? Dnešný človek nevie často ani odpočívať. Ženie ho akýsi ruch a túžba po novotách a vráti sa z dovolenky unavený. Prečo?

Dnešný človek sa bojí ticha, má nejaký strach z mlčania, bojí sa samoty. Samota a kontakt s prírodou tvoria práve podstatné faktory ozejstného odpočinku. Ticho a kontakt s prírodou môžu človekovi vrátiť stratenú energiu do práce. Človek potrebuje nabráť sviežeho povetria, potrebuje výdych.

Dnešný človek sa musí naučiť odpočívať, objavovať ticho a hľadať jednoduchý spôsob života v prírode. Komu sa v lete alebo počas dovolenky podarí objaviť cenu ticha a kontakt s prírodou, pre toho bude ten čas časom hlbokého a verného stretnutia sa so sebou samým, s inými a s Bohom.

Letná pauza môže nám pomáhať objaviť aj iných. V každodennom, všednom živote existujú pre nás úradné osoby: šéfovia, podriadení, riaditelia, tajomníci, ale nepoznáme človeka v jeho pravej hodnote. Počas prázdnin, dovoleniek akoby prestali fungovať. Tu môžeme stretávať ľudí s problémami, ktoré sme u nich nepredpokladali.

Dovolenka-prázdniny môžu nám pomáhať objaviť a stretnúť sa s Bohom. Boh sa objavuje človekovi v tichosti a odkrýva sa, hovorí k nemu v krásach prírody. Toto hľadanie môže byť podporené čítaním nejakej dobrej knihy. Hlavnou knihou by malo byť predsa len slovo Božie — sväté Písmo. Aj svätý Augustín našiel Boha v jesenných prázdninách, r. 386, keď čítal sväté Písmo.

Venujme sa v prázdninách aj čítaniu vážnej knihy a obohatíme svoj duchovný život a čas odpočinku nebude pre nás stratou peňazi a energie, ale ziskom a osviežením.

Michal Potocký

V príjemnej prázdninovej pohode

TVOJ POKROK

V prírode všetko sa ponáhľa rozvíjať a rásť. Semienko, ktoré sme zasiali, o krátky čas vyženie stebielko s lístkami, neskoršie kvet a potom dá plod, ovocie. Človek sa síce pomalšie rozvíja, ale má dokonalejšie dary. Má rozum a vôľu. Môže robiť dobre a poznať pravdu. Ziaľ, nie každý užíva týchto darov tak, ako je treba, preto je málo tých, ktorí sa rozvíjajú úplne.

Človek rozumom pozná pravdu, vôľou však nemusí sa rozhodnúť za dobro, lebo je slobodný. A tak sa mnohí pustia za zlom a pomaly sa stanú podobnými tým, ktorí nepoznajú veľký zákon lásky. Treba zdokonaľovať svoje telesné sily, lebo všetko sme dostali na to, aby nám pomáhalo poznať svoju úlohu a čo najlepšie ju splniť. Dobrý a zdravý je šport, turistika, cestovanie. Sú skvelým prostriedkom k zušľachtovaniu našej osobnosti, ale nesmú sa stať jediným a najvyšším životným cieľom. Športom si treba zdravie upevňovať, lebo ho potrebujeme pre námahu, ktorú od nás vyžaduje každodenná práca. Podobne i v iných smeroch treba usilovať o všestranný rozvoj všetkých našich statkov, telesných i duchovných.

Kto je najšťastnejší? — pýtali sa raz autora Oslobodeného Jeruzalema T. Tassa. Boh — odpovedal básnik. Ale kto je najšťastnejší z ľudí? — pýtali sa ďalej. Potom ten, kto je mu najbližšie! — odpovedal T. Tasso. A to je pravda. Kto inde hľadá uspokojenie svojho srdca, mylí sa. Preto je vážne, aby sme sa večne a dôsledne dali do práce nad svojim polepšením. Každý má popri slabostiach i dobré vlastnosti. Tieto treba ustavične pestovať, posilňovať cvičením. Keby záhradník nepolieval svoje kvety, veru by sa nerozvinuli tak pekne a skoro.

Kto zavčas začne obrábať svoje vnútro, ten sa dožije aj výsledku. A nakoniec otázka: V čom sa máme polepšiť? Vo všetkom, v čom sme slabí, nestáli, čo nám ťažko prichodí, hoci je to našou povinnosťou, teda vo vľúdnosti, v trpezlivosti, v žičlivosti, v poslušnosti, v svedomitosti, znášanlivosti atď.

Otec Viktor

KATECHIZMUS V ČÍSLACH

(Pokračovanie)

7 NÁM PRIROMINA:

Sedemramenný svietnik zo starozákonného chrámu.

Sedem viet Spasiteľových na kríži (1. Otče, odpusť, lebo nevedia čo činia, 2. Ešte dnes budeš so mnou v ráji, 3. Žena, hľa, Syn Tvoj — Synu, hľa, matka tvoja! 4. Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? 5. Žizním. 6. Dokonané je. 7. Otče, do tvojich rúk porúčam ducha svojho).

Sviatosti (Krst, myropomazanie, Eucharistia, sviatosť pokánia, pomazanie chorých tiež jeleopomazanie, kňazstvo a manželstvo).

Dary Ducha svätého (dar múdrosti, rozumu, rady, sily, umenia, pobožnosti a bázně Božej).

Sedem prosieb z Pánovej modlitby: (Posväť sa meno Tvoje, Príď kráľovstvo tvoje, Buď vôľa tvoja, Chlieb náš každodenný daj nám dnes, Odpusť nám naše viny, ako aj mi odpúšťame našim vinníkom, Neuveď nás do pokúšenia, Zbav nás od zlého).

Hlavné hriechy: (Pýcha, lakomstvo, smilstvo, závišť, nestriednosť, hnev a lenivosť).

Cnosti, ktoré sú protikladom siedmich hriechov: (Pokora, štedrosť, čistota, priazeň, striednosť, tichosť a horlivosť).

Duchovné skutky milosrdenstva: (hrešiacich kárať, nevedomých učiť, pochybujúcim dobre radiť, zarmútených potešovať, krivdy trpezlivo znášať, ubližujúcim ochotne odpúšťať, za živých i mŕtvych sa modliť).

Telesné skutky milosrdenstva: (Hladných nasycovať, smädných napájať, počestným poskytnúť prístrešie, nahých odievať, chorých navštevovať, na väznených nezabúdať a mŕtvych pochovávať).

8 NÁM PRIPOMÍNA:

Osem blahoslavenstiev:

1. Blahoslavení chudobní duchom, lebo ich je kráľovstvo nebeské.
2. Blahoslavení tichí, lebo im bude patriť zem.
3. Blahoslavení, ktorí žalostia, lebo potešení budú.
4. Blahoslavení, ktorí sú hladní a smädni po spravodlivosti, lebo nasýtení budú.
5. Blahoslavení milosrdní, lebo dosiahnu milosrdenstvo.
6. Blahoslavení čistého srdca, lebo uzrú Boha.
7. Blahoslavení mierumilovní, lebo ich synmi Božími budú volať.
8. Blahoslavení, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť, lebo ich je kráľovstvo nebeské.

(Dokončenie v bud. čísle)

Zem, po ktorej chodili sv. bratia

Nasledujúci úryvok o období cyrilometodejskom je z poprednej knihy Júliusa Bottu (1848 — 1928) Slováci, vývin ich národného povedomia, ktorá od svojho vzniku vychádza teraz v treťom vydaní a to v nakl. Tatran v edícii Hviezdoslavova knižnica (strán 460 + 16 obr. príloh, cena 25 Kčs, pre členov HK 22 Kčs). Dielo Júliusa Bottu, niekdajšieho profesora a správcu gymnázia v Revúcej, oživuje mnohé zabudnuté a patrí k pozitívnym hodnotám našej písomnosti.

„Badajúc, že cirkevná závislosť na Nemcoch napomáha i závislosť štátnu, Rastislav chopil sa myšlienky oslobodiť sa od nemeckého kňazstva. Vystrojil poslov ku gréckemu cisárovi Michalovi III. s prosbou, aby mu poslal v slovanskej reči zbehlých učiteľov-misionárov. Cisár vybral na túto úlohu dvoch bratov, apoštolov Cyrila (Konštantína) a Metoda, rodákov zo Solúna (Thessalonik). Cyril, vtedy ešte Konštantín, bol mužom, od ktorého učenejšieho a životom svojim svätejšieho nemal v ten čas ani Carihrad, ani Rím; Metod sa zas už bol preukázal i ako správca krajiny. Cyril zostavil pre Slovanov písmo, zo všetkých neskorších najdokonalejšie, duchu slovanského jazyka najprimeranejšie, a začal prekladať Písmo sväté a bohoslužobné knihy do slovančiny.

Na Veľehrad, do Rastislavovho sídla, bratia Cyril a Metod prišli roku 863 a Rastislav ich prijal s veľkou úctou. Naši slovanskí predkovia počuli hlásať Kristovo učenie v reči zrozumiteľnej. Účinok bol omnoho väčší než do tých čias pri nemecko-latinských kňazoch. Nemci začali dvíhať žaloby proti slovanskej liturgickej reči, proti organizovaniu slovanskej cirkvi na Morave, a pápež zavolať slovanských apoštolov do Ríma. Oni šli. Ich prijatie v Ríme bolo slávnostné, lebo Cyril niesol so sebou ostatky sv. Klimenta, ktoré našiel na svojej misionárskej ceste v Chersone. Pomery práve boli také, že rímskej stolici dvojnásobne záležalo na tom, aby si získala mladý, mohutnejší slovanský štát na strednom Dunaji: pápež Hadrián najprv požehnal, potom potvrdil slovanský preklad Pisma svätého i slovanské liturgické knihy a dal vysvätiť z Moravy privedených učeníkov Cyrilových a Metodových.

V bule, vydanéj Rastislavovi, Svätoplukovi a Kacel'ovi Hadrián odvolával sa na slová Pisma svätého, že „všetci budú hlásať rozličnými jazykmi velikosť božiu“, naložil však, aby sa pri omši epištola a evanjelium čítavali najprv po latinsky, potom po slovansky. Pozdejšie pápež Hadrián odlúčil Slovákov úplne od soľnohradského arcibiskupstva a pasovského biskupstva a založil im nové moravsko-panónske arcibiskupstvo, aby patrili bezprostredne pod apoštolskú stolicu.

Slováci vyhrali tým veľmi veľa, dostali národnú hierarchiu, lebo im Metoda vymenovali aj za arcibiskupa. Chorľavý Konštantín zostal v Ríme, vstúpil do kláštora (vtedy prijal meno Cyril), kde o krátky čas dokončil svoj bohumilý život. Pochovali ho s cirkevnými poctami, aké sa preukazovali len samému pápežovi, v chráme sv. Klimenta, pri jeho ostatkoch, ktoré on doniesol do Ríma.

SVATÝ OTEC poslal na kongres Unie katolíckych diel vo Francúzsku, ktorý sa konal v Nantes, osobitný list. Zaoberá sa v ňom hlavne problémom výchovy detí. Svätý otec zdôraznil, že je treba dať deťom miesto, ktoré im v ľudskej spoločnosti patrí, aby sa nestali predmetom, s ktorým možno voľne manipulovať a rovnako ešte v horšom prípade — pokladáť ich za prekážku na ceste za šťastím, ponímaným — pravdaže — príliš egoisticky. Pripomenul, že Cirkev si deti vysoko váži a venuje im všetku svoju starostlivosť. Na zakončenie Sv. otec vyslovil veľké uznanie pre tých, ktorí sa zaoberajú výchovou detí i hľadaním nových účinných foriem ich vzdelávania a zdôraznil, že nenahraditeľná úloha v tomto ohľade pripadá rodine.

Starostlivosť o čistotu

Po slnku a vzduchu je voda treťou dôležitou činiteľom nášho zdravia. Príroda nám ju poskytuje v bohatom množstve. Služi nášmu zdraviu ako nápoj, stavivo a prostriedok na udržiavanie čistoty.

NÁPOJ A STAVIVO — Voda ako nápoj nemá byť ani veľmi studená alebo teplá, ani mäkká alebo tvrdá, lebo len taká uhasí smäd a občerství. Ani teplá, ani mäkká (daždňová voda nik nepije) alebo tvrdá (silne vápenatá) smäd neuhasí. Voda ako stavivo sa javí v tom, že naše telo je z 2/3 stavané z vody. Preto ak by človek vodu nedostal, stratil by na váhe, schudol, ba aj zomrel.

PROSTRIEDOK NA UDRŽOVANIE ČISTOTY TELA. — Voda nadovšetko slúži na udržiavanie čistoty tela, na umývanie. Povrch nášho tela sa každý deň znečisťuje rozličnou nečistotou, u jedného človeka viac, u druhého menej, podľa zamestnania a práce, ktorú koná. Ale i pri pomerne čistej práci znečisťuje sa vplyvom okolia naše telo. To neosožuje zdravie. Preto každý, kto chce

byť zdravý, drží si povrch tela v čistote.

Umývať sa máme dva razy denne (ráno a večer pred spaním), ďalej po každej práci, ktorá nadmieru znečisťuje. Pretože jednotlivé časti tela, napr. ruky, sú vystavené častému znečisteniu, umyjeme si ich viac ráz cez deň. Ruky si umývame obyčajne pred jedením, aby sme do potraviny nevnesli nečistotu. Po jedení, aby sme z nich odstránili zvyšky potravín a neznečisťovali nimi iné veci, ani nevábili nimi zo zeme a zo vzduchu baktérie.

Týždenne sa najmenej raz okúpeme v teplej vode. Dbáme na to, aby sa v kúpeli celá pokožka nášho tela očistila, osviežila. Potom si splákneme telo studenou vodou (sprchou) a vysušime suchou plachtou.

Každý človek v prvej chvíli stretnutia pôsobí nejakým dojmom. Niet krajšieho dojmu ako dojem čistoty. „Vonía čistotou“, povie o takom človeku. Kiež by sa to mohlo povedať o každom z nás! Čistota zaručuje zdravie tela, robí ho odol-

ným a zabraňuje vznikať chorobám. Čistota je dôležitý základ zdravia a spoločenskej slušnosti.

o. Dr. S. D. VESELY

NAD NOVÝM ČÍSLOM SLOVA (Snímka z Kusina).

V SOVIETSKOM ZVÁZE vydali ďalšie monografie o staroruských architektonických pamiatkach. V. Banige a N. Percev v knihe Vologda (nakl. Iskusstvo, Moskva) približuje čitateľom pamiatky mesta Vologdy, ktoré bolo založené v r. 1147. Mesto Vladimir, ktoré je preslávené najmä Uspeňským a Dmitrijevským chrámom, predstavuje L. Bubnov v monografii Pamiatniki drevného zодчества — Vladimir (nakl. Sov. chudožnik, Moskva).

VO VYDAVATELSTVE OBZOR vydali knihu maďarského historika G. Urögdiho Život v starom Ríme. Autorovi sa podarilo zobrazit život starých Rimanov vo všetkých zložkách spoločenského života.

DEJINY MODERNÉHO UMENIA od H. Harvarda Arnasona pod názvom Geschichte der Modernen Kunst, ktoré vydal v Brémach Carl Schunemann, obsahujú vyše 1400 ilustrácií a sú prehliadkou posledných 150 rokov umeleckého svetového vývoja.

10 ROKOV OD SMRTI PROF. A. JANDU, dlhoročného regenschoriho v najprednejšej veľsvätyni našej vlasti u sv. Víta na Hrade pražskom, spomenula metropolitná kapitula položením venca na jeho hrob a slúžením zádušnej sv. služby Božej vo svätovitskej katedrále, pri ktorej katedrálnej zbor zaspieval skladby prof. Antona Jandu a na orgáne hral jeho bezprostredný nástupca prof. Oto Novák. Prof. Janda bol žiakom nár. umelcov J. B. Foerstra a V. Nováka. V tomto roku dňa 17. augusta uplynie 80 rokov od jeho narodenia.

ARCIBISKUPA HELDERA CAMARU zvolili za člena Vedeckej rady medzinárodného výskumného inštitútu problémov mieru, ktorý má sídlo v Štokholme. Táto vedecká rada má 24 členov z rozličných krajín, reprezentujúcich oblasti kultúry, politiky a ekonómie. Členovia sú volení na základe všeobecného uznania za ich dielo vedecké i praktické v oblasti medzinárodných otázok.

NEDOŽITÉ 90. NARODENINY národného umelca a skladateľa Mikuláša Schneidra-Trnavského dôstojne spomenuli v nedeľu, dňa 9. mája t. r. pri slávnostnej sv. službe Božej v chráme sv. Mikuláša v Bratislave. Pri tejto príležitosti chrámový zbor predniesol skladby zosnulého umelca a skladateľa.

MONOGRAFIU O DOSTOJEVSKOM vydalo moskovské nakladateľstvo Prosveščenie pod názvom F. M. Dostojevskij. Autor M. Rumjancev sleduje zložitý a dramatický život tohto spisovateľa, kriticky podáva rozbor jeho diela a pútavým spôsobom hovorí o vzťahoch Dostojevského k mnohým spisovateľom — jeho priateľom.

PRI PRÍLEŽITOSTI 800. VÝROČIA narodenia sv. Dominika vydá vatikánska pošta sériu poštových známok, na ktorých budú vyobrazené výjavy zo života tohto svätca podľa malieb Fra Angelica, Tiziana, El Greca.

L. BERNSTEIN, známy a populárny americký skladateľ (známy z televízneho seriálu o hudbe aj u nás), zorganizoval zbierku na pomoc katolíckym kňazom prof. Berringtonovi, ktorého uväznili, lebo sa dožadoval okamžitého skončenia americkej agresie v Indočíne.

EXEMPLAR PRVÉHO RUSKÉHO VYDANIA SV. PÍSMO objavili vo fondoch chabarovskej vedeckej knižnice. Vytlačil ho dva roky pred svojou smrťou v roku 1581 prvý ruský tlačiar Ivan Fiodorov, ktorý zriadil prvú tlačiareň v Moskve v r. 1563. Biblia sa volá „ostrožská“, lebo vznikla v meste Ostroh a je zachovaná vo veľmi dobrom stave.

V RAKÚSKOM HALLEINE pri Salzburgu zriadili pamätník F. X. Grubera (1787 — 1863), autora svetoznámej vianočnej piesne „Tichá noc, svätá noc“.

PAMÄTNÍK OTCA B. BALBINA otvorili v nedeľu, dňa 6. mája t. r. v Brne — Turanoch, o ktorých tento vynikajúci historik a obrodenecký kňaz napísal významnú štúdiu. Zároveň pri tejto príležitosti odhalili pamätnú dosku, pripomínajúcu 350. výročia narodenia tohto veľkého národovca a Slovana.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice. Moysesova 50. Vydáva spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierka čísla je 1. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SUTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.

Knihy

DREVENÉ STAVBY NA SLOVENSKU od E. Lazišťana a J. Michalova sú fotografickou publikáciou o zanikajúcej kráse ľudových drevených stavieb na Slovensku. Publikáciu vydala Osveta, strán 160, 16 príloh. Viaz. 70 Kčs.

LIDÉ V PRALESE — kniha známeho humanistu našich čias dr. Alberta Schweitzera, je jeho posolstvom bratskej lásky k ľuďom bez rozdielu národnosti a rasy, ktoré je vždy časové a povzbudzujúce. Vychádza v 8. vydání. Povestná nemocnica dr. Schweitzera v Lambarene je trvalým pamätníkom tohto veľkého človeka a trojnásobného doktora. Kniha vydala nakl. Orbis v Prahe. Str. 288. Cena 18 Kčs.

MALÉ DEJINY MALÍRSTVI od G. Ulricha podávajú zaujímavý prehľad o vývoji maliarskeho umenia od doby ľadovej až po moderné smery pred druhou svetovou vojnou. Vydal Orbis v Prahe. Str. 252. Cena 19 Kčs.

ČO ĽUD MŮJ CITI — je názov výberu z diela klasika našej národnej literatúry S. Hurbana-Vajanského a obsahuje jeho básnické zbierky Tatry a more, Spod jarma a iné. Vydalo nakl. Tatran. Ilustroval F. Hložník. Cena viaz. 12 Kčs.

IKONY je názov publikácie A. Frického, o ktorej sa podrobne zmienujeme na inom mieste v tomto čísle Slova. Vydalo Východoslovenské vydavateľstvo v Košiciach 1971. Náklad 10 000 ex. 172 str. Cena viaz. 26 Kčs.

Poľské vydavateľstvo sv. Vojtecha vydalo **SLOVNÍK RANOKREŠTANSKEHO PISOMNICTVA**. V danom prípade nejde o slovník ako taký, ale skôr o malú encyklopédiu kresťanskej kultúry a literatúry od čias apoštolských až do II. Nicejského snemu (787). Jeho autorom je J. M. SZYMUSIAK, SJ — jeden z najtalentovanejších a najrozhladenejších znalcov patrologie na teologickom učilišti vo Varšave, a mladý filológ, znalec jazykov pôvodín tejto literatúry M. STAROWIEYSKI — spolu s kolektívom spolupracovníkov, ktorí sa zúčastňovali na spracovaní jednotlivých hesiel. Svojou povahou je to unikát tak v poľskom jazyku, ako aj v živých jazykoch vôbec.

REPRODUKCIA OBRAZU na titulnej strane Slova predstavuje sv. bratov Cyrila a Metoda. Autor: akad. maliar M. Klimčák.

PREDPLATNÉ ZA SLOVO neposielať administrácii nášho časopisu, ale PNS prostredníctvom vášho poštového doručovateľa, ktorý vám časopis prináša!